

แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2561-2565

(ฉบับทบทวน พ.ศ. 2563)

1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

(1) ความเป็นมา

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานจังหวัดหนึ่ง จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ สันนิษฐานได้ว่าเป็นพื้นที่ที่เคยมีการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เมื่อประมาณ 2,500 ปีล่วงมาแล้วในสมัยที่พวกขอมเรืองอำนาจอยู่ในบริเวณนี้ เมื่อขอมเสื่อมอำนาจลงเมืองสุรินทร์ได้ถูกทิ้งร้างจนกลายเป็นป่าอยู่ยาวนานจนกระทั่งถึง พ.ศ. 2306 หลวงสุรินทร์ภักดี (เชียงปุม) ซึ่งเดิมเป็นหัวหน้าหมู่บ้านเมืองที่ได้ขอให้เจ้าเมืองพิมายกราบบังคมทูลขอพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยามรินทร์ ย้ายหมู่บ้านจากบ้านเมืองที่มาตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านคูประทาย บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองสุรินทร์ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีชัยภูมิเหมาะสม มีกำแพงค่ายคูน้ำล้อมรอบ 2 ชั้น มีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพและอยู่อาศัย ต่อมาหลวงสุรินทร์ภักดีได้กระทำความดีความชอบเป็นที่โปรดปราน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านคูประทายเป็น “เมืองประทายสมันต์” และเลื่อนบรรดาศักดิ์ หลวงสุรินทร์ภักดี เป็น “พระสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง” ให้เป็นเจ้าเมืองปกครอง

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 1 (พ.ศ. 2329) พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อ “เมืองประทายสมันต์” เป็น “เมืองสุรินทร์” ตามสร้อยบรรดาศักดิ์ของเจ้าเมือง เมืองสุรินทร์มีเจ้าเมืองปกครองสืบเชื้อสายกันมารวม 11 คน จนถึง พ.ศ. 2451 ได้มีการปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดินเป็นแบบเทศาภิบาล ส่วนกลางจึงได้แต่งตั้งพระกรุงศรีบุรีรักษ์ (สุม สุมานนท์) มาดำรงตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นคนแรกของเมืองสุรินทร์

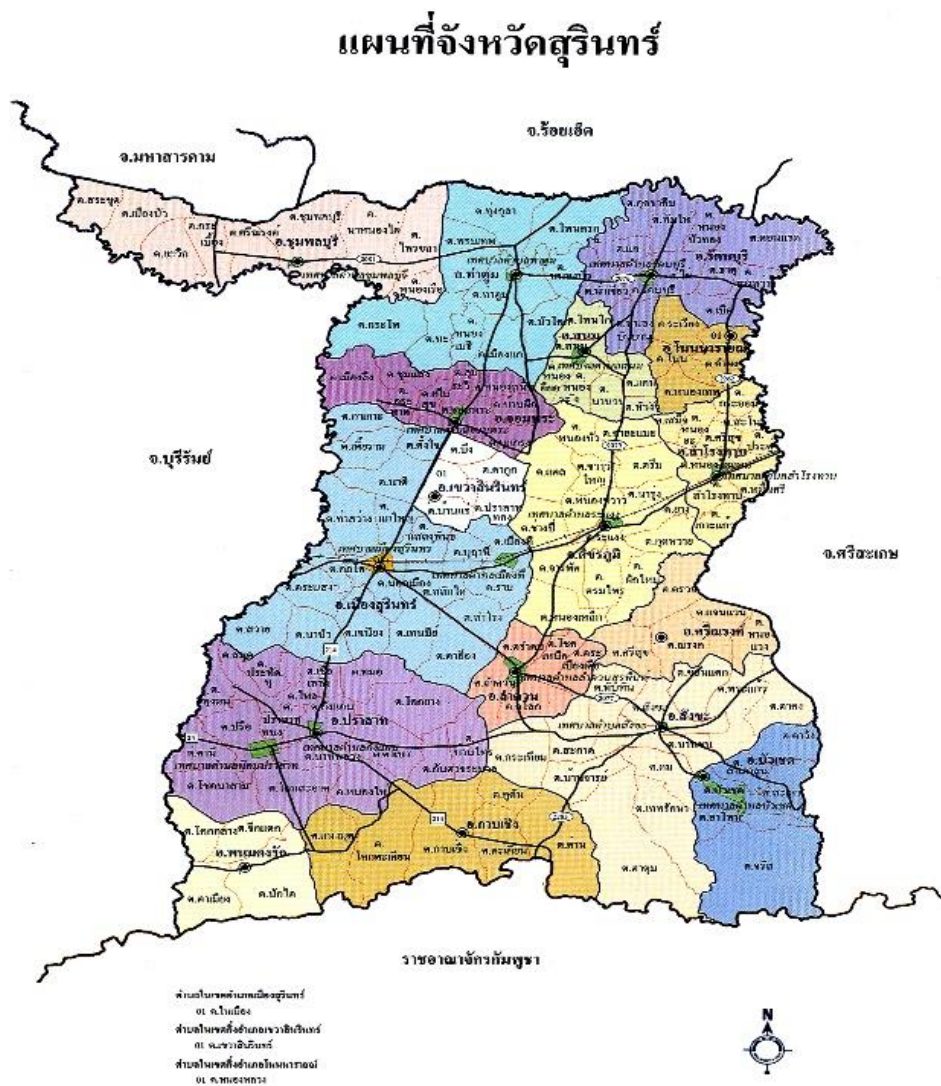
ที่ตั้ง

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ 103 และ 105 องศาตะวันออก เส้นรุ้งที่ 15 และ 16 องศาเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ประมาณ 450 กิโลเมตร ทางรถไฟ 420 กิโลเมตร อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และสุรินทร์

ขนาดพื้นที่

จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ประมาณ 8,124.06 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,077,535 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ทั้งประเทศ หรือร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) ลักษณะทางกายภาพ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี ราชอาณาจักรกัมพูชา ในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ

บัวเชด สังขะ กาบเชิง และพนมดงรัก ความยาวตลอดแนวชายแดนประมาณ 125 กิโลเมตร

(ข้อมูลจากแผนที่ทางทหาร ฝ่ายยุทธการ กกล.สุรนารี)

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสลับ สันดอนลาดต่ำจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือสู่แม่น้ำมูล สภาพภูมิประเทศแบ่งออกได้เป็น 3 เขต ดังนี้

เขตตอนเหนือของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ (อำเภอจอมพระ อำเภอสนม) และที่ราบลุ่ม (อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี และอำเภอโนนนารายณ์) พื้นที่ทางตอนเหนือ

จะมีป่าโปร่งและทุ่งใหญ่น้อยอยู่เป็นบางตอน ซึ่งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลในเขตของ “ทุ่งกุลาร้องไห้” พื้นที่จะต่ำมากในเขตอำเภอท่าตูม และอำเภอลำทะเมนชัย ทำให้มีน้ำท่วมในฤดูฝน

เขตตอนกลางของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แต่มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอน สลับที่ลุ่มดอนลาด เช่นเดียวกัน (อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ อำเภอสี่พระยา อำเภอสำโรงทาบ อำเภอลำดวน และอำเภอสรีณรงค์) แต่ไม่มากเท่าทางตอนใต้ของจังหวัด

เขตตอนใต้ของจังหวัด สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบสูง มีภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูก มีป่าทึบสลับป่าเบญจพรรณตามบริเวณแนวชายแดน (อำเภอบัวเชด อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง และอำเภอพนมดงรัก) ที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ถัดจากบริเวณภูเขาสูงลงมา จะเป็นบริเวณที่ราบสูง ลุ่มๆ ดอนๆ ลาดเทมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดมาก (ด้านทิศเหนือของอำเภอปราสาท และอำเภอสังขะ) และจะค่อยๆลาดเทไปทางตอนกลาง และตอนเหนือของจังหวัด

ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าสะวันนา คือ ฤดูฝนแตกต่างจากฤดูแล้งอย่างเห็นได้ชัด คล้ายคลึงกันกับทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ.2560 ฤดูฝนจะมีฝนตกหนักในเดือนสิงหาคม ฝนตกเฉลี่ยประมาณ 107 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,512.00 มิลลิเมตร สูงกว่าปีที่แล้ว 105.80 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 33.08 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 23.14 องศาเซลเซียส

(3) การปกครอง

จังหวัดสุรินทร์แบ่งการปกครองออกเป็น 17 อำเภอ 158 ตำบล 2,122 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 144 แห่ง ชุมชน 41 ชุมชน แยกเป็นรายอำเภอได้ดังนี้

ตาราง : แสดงเขตการปกครอง จำแนกเป็นรายอำเภอจังหวัดสุรินทร์

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)		ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
	จำนวน	ร้อยละ		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
1. เมืองสุรินทร์	903.84	11.13	-	20	290	2	20	32
2. ปราสาท	908.84	11.19	28	18	241	3	17	-
3.สังขะ	1,009.00	12.42	47	12	186	1	12	9
4. ศรีณรงค์	561.61	6.91	34	15	228	2	14	-
5. รัตนบุรี	202.83	2.50	70	12	162	1	12	-
6. ท่าตูม	643.26	7.92	52	10	165	2	9	-
7. สำโรงทาบ	375.25	4.62	54	10	100	2	9	-
8. ชุมพลบุรี	520.26	6.40	91	9	122	5	5	-
9. จอมพระ	314.00	3.87	26	9	105	3	7	-
10. สนม	203.00	2.50	51	7	78	2	6	-
11.บัวเชด	479.00	5.90	70	6	68	1	6	-
12. ลำดวน	301.00	3.71	26	5	51	1	5	-
13. กาบเชิง	574.00	7.07	58	6	86	2	4	-

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)		ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลา ากลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
	จำนวน	ร้อยละ		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
14. ศรีนครินทร์	410.00	5.05	64	5	62	-	5	-
15. พนมดงรัก	318.00	3.91	78	4	55	-	4	-
16. เขวาสินรินทร์	201.00	2.47	14	5	55	1	4	-
17. โนนารายณ์	199.17	2.45	72	5	68	-	5	-
รวม	8,124.06	100.00		158	2,122	28	144	41

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสุรินทร์

การบริหารราชการแผ่นดิน จังหวัดสุรินทร์ มีส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และ หน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัด จำนวน 328 หน่วยงาน แยกเป็น

- ส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง จำนวน 88 หน่วยงาน
- ส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด จำนวน 34 หน่วยงาน
- ส่วนราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 173 หน่วยงาน
- รัฐวิสาหกิจ จำนวน 14 หน่วยงาน
- หน่วยงานพิเศษ จำนวน 15 หน่วยงาน
- หน่วยงานในกำกับของกระทรวงการคลัง จำนวน 1 หน่วยงาน
- หน่วยงานในกำกับดูแลของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ จำนวน 3 หน่วยงาน

(4) โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ

จังหวัดสุรินทร์แบ่งการปกครองออกเป็น 17 อำเภอ 158 ตำบล 2,122 หมู่บ้าน สำหรับการบริหารจัดการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะในด้านต่างๆ ของจังหวัด (ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การคมนาคม การสื่อสารโทรคมนาคม แหล่งน้ำ ฯลฯ) ดังนี้

การไฟฟ้า

จังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ 2,122 หมู่บ้าน (ครบทุกหมู่บ้าน) ในปีงบประมาณ 2558 มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 336,115 ราย ปริมาณการจำหน่ายกระแส ไฟฟ้าทั้งสิ้น 3,076,243,079.29 ล้านกิโลวัตต์/ ชั่วโมง

ประปา

จังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ 1,015 หมู่บ้าน (ร้อยละ 47.83) มีกำลังการผลิต น้ำประปาทั้งสิ้น 26,148,600 ลูกบาศก์เมตร แต่ปริมาณน้ำที่ผลิตได้มีจำนวน 16,456,076 ลูกบาศก์เมตร สำหรับปริมาณน้ำที่จำหน่ายให้แก่ผู้ใช้มีปริมาณทั้งสิ้น 13,335,688 ลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำที่จ่ายเพื่อ สาธารณประโยชน์และรั่วไหลอีกประมาณ 3,120,388 ลูกบาศก์เมตร และมีปริมาณน้ำที่ใช้ในระบบ ประมาณ 308,158 ลูกบาศก์เมตร จำนวนผู้ใช้น้ำประปาทั้งสิ้น 47,410 ราย

การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดสุรินทร์มีเส้นทางคมนาคมหลักทั้งทางรถยนต์รถไฟ มีทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และเส้นทางมาตรฐานหลายสาย ทำให้การเดินทางติดต่อภายในจังหวัด การเดินทางสู่จังหวัดใกล้เคียง และกรุงเทพมหานครเป็นไปด้วยความสะดวกมีถนนทางหลวง 24 สาย และทางหลวงชนบท 52 สาย

- **ทางรถยนต์** การเดินทางจากกรุงเทพฯ มายังจังหวัดสุรินทร์ใช้ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ 450 กิโลเมตร ผ่านจังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา แล้วแยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ผ่านจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข 24 ผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ แยกซ้ายเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214 (ตรงแยกอำเภอบัวชุม) จนถึงจังหวัดสุรินทร์ ระยะทางจากตัวจังหวัด (อำเภอเมืองสุรินทร์) ไปยังอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุรินทร์ เรียงจากใกล้ไปไกล ดังนี้

- อำเภอเขวาสินรินทร์ 14 กิโลเมตร	- อำเภอจอมพระ 25 กิโลเมตร
- อำเภอลำดวน 26 กิโลเมตร	- อำเภอปราสาท 28 กิโลเมตร
- อำเภอศีขรภูมิ 34 กิโลเมตร	- อำเภอสังขะ 51 กิโลเมตร
- อำเภอสนม 51 กิโลเมตร	- อำเภอท่าตูม 52 กิโลเมตร
- อำเภอสำโรงทาบ 54 กิโลเมตร	- อำเภอกาบเชิง 58 กิโลเมตร
- อำเภอศรีณรงค์ 64 กิโลเมตร	- อำเภอรัตนบุรี 70 กิโลเมตร
- อำเภอบัวเขต 70 กิโลเมตร	- อำเภอโนนนารายณ์ 75 กิโลเมตร
- อำเภอพนมดงรัก 78 กิโลเมตร	- อำเภอชุมพลบุรี 91 กิโลเมตร

- **ทางรถไฟ** ปัจจุบันมีรถไฟสายกรุงเทพฯ-สุรินทร์ ระยะทางประมาณ 420 กิโลเมตร โดยผ่านจังหวัดปทุมธานี อยุธยา สระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ จนถึงสุรินทร์ เปิดการเดินทางเร็ว รถด่วน รถด่วนพิเศษ และรถดีเซลรางปรับอากาศ กรุงเทพฯ-สุรินทร์

การไปรษณีย์โทรเลข จังหวัดสุรินทร์มีที่ทำการไปรษณีย์ รวม 15 แห่ง มีการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดา 4,923,769 ฉบับ บริการพิเศษ 1,258,217 ฉบับ พัสดุไปรษณีย์ 35,327 ชิ้น

โทรศัพท์ จังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีโทรศัพท์ใช้ 1,943 หมู่บ้าน (ร้อยละ 91.56)

เทคโนโลยีและการสื่อสาร : ข้อมูลจากการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2560 พบว่า ประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป มีการใช้คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 27.16 ลดลงจากปีที่แล้ว ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 28.17 ส่วนข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือพบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นจากร้อยละ 68.34 ในปีที่แล้ว เป็นร้อยละ 81.87 ในปี พ.ศ. 2560 สอดคล้องกับข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกันจากร้อยละ 35.17 เป็นร้อยละ 40.04

พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน ในจังหวัดสุรินทร์มีอ่างเก็บน้ำทั้งสิ้น 367 แห่ง เป็นโครงการชลประทานขนาดเล็กจำนวน 346 แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง 18 แห่ง และฝายคอนกรีตจำนวน 3 แห่ง

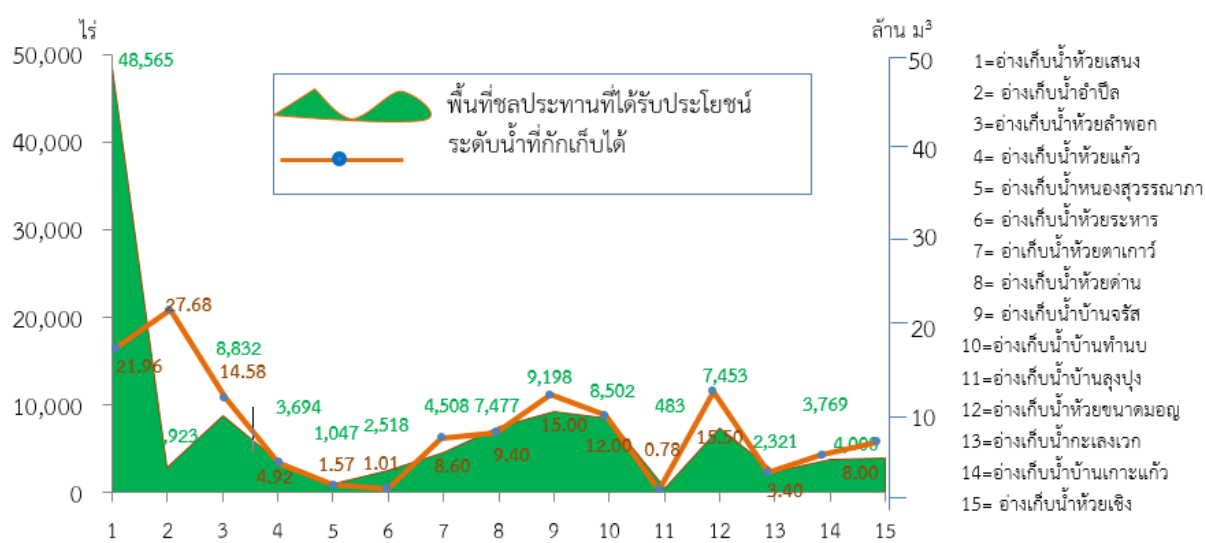
ข้อมูลจากโครงการชลประทานจังหวัดสุรินทร์ อ่างเก็บน้ำของจังหวัดมีหลายแห่ง อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง ตั้งอยู่บ้านเจนีง และบ้านโคกกะเพอ ตำบลเจนีง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีความจุที่ระดับเก็บกัก 21.96 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำเพื่อการเกษตรพื้นที่ชลประทาน 48,565 ไร่ เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญในการผลิตน้ำประปาของจังหวัด และอ่างเก็บน้ำอำปิล ตั้งอยู่ที่บ้านอำปิล หมู่ที่ 9 ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีความจุที่ระดับเก็บกัก 27.68 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นแหล่งน้ำสำคัญเพื่อรองรับความต้องการของอ่างเก็บน้ำห้วยเสนง ส่งน้ำเพื่อการเกษตรพื้นที่ชลประทาน 2,923 ไร่ และรองรับการใช้น้ำในการอุตสาหกรรม

ตาราง : แสดงแหล่งน้ำ จำแนกตามประเภทของแหล่งน้ำ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2560

อำเภอ	ขนาดอ่างเก็บน้ำ			ฝ่าย/ คอนกรีต
	รวม	กลาง	เล็ก	
1. เมือง	28	2	26	-
2. ชุมพลบุรี	30	1	29	-
3. ท่าตูม	28	1	27	-
4. จอมพระ	20	1	19	-
5. ปราสาท	46	2	44	-
6. กาบเชิง	38	3	35	-
7. รัตนบุรี	18	2	16	-
8. สนม	8	-	8	-
9. ศีขรภูมิ	14	1	11	2
10. สังขะ	45	2	42	1
11. ลำดวน	5	-	5	-
12. สำโรงทาบ	11	1	10	-
13. บัวเชด	31	2	29	-
14. พนมดงรัก	20	-	20	-
15. ศรีณรงค์	8	-	8	-
16. เขวาสินรินทร์	9	-	9	-
17. โนนารายณ์	8	-	8	-
รวม	367	18	346	3

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดสุรินทร์

แผนภาพ กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับน้ำที่กักเก็บได้กับพื้นที่ชลประทานที่ได้รับประโยชน์

ที่มา: โครงการชลประทานจังหวัดสุรินทร์

1.2 ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

1) ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างการกระจายรายได้จากการผลิต จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาจากสัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ณ ราคาประจำปีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2559 พบว่า ภาคที่มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น ได้แก่ ภาคตะวันออก และ ภาคใต้ จากร้อยละ 17.4 และ ร้อยละ 8.8 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 17.8 และร้อยละ 9.1 ในปี 2559 ส่วนเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และ ภาคกลาง มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 46.5 ร้อยละ 9.9 ร้อยละ 7.9 และร้อยละ 5.9 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 46.3 ร้อยละ 9.8 ร้อยละ 7.8 และร้อยละ 5.6 ตามลำดับ สำหรับภาคตะวันตก มีสัดส่วนร้อยละ 3.6 เท่ากับปีก่อนหน้า

ตาราง : อัตราการขยายตัวและโครงสร้างรายได้จากการผลิตรายภาค

(ร้อยละ)

ภาค	อัตราการขยายตัว ที่แท้จริง		โครงสร้าง ณ ราคาประจำปี	
	2558	2559	2558	2559
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.0	2.3	9.9	9.8
เหนือ	-0.9	1.8	7.9	7.8
ใต้	4.0	3.7	8.8	9.1
ตะวันออก	1.6	6.2	17.4	17.8
ตะวันตก	1.9	0.7	3.6	3.6
กลาง	5.0	-0.3	5.9	5.6
กทม. และปริมณฑล	4.0	3.2	46.5	46.3
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	3.0	3.3	100.0	100.0

ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนสูง ส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออก พื้นที่เขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคกลาง และภาคใต้ โดยจังหวัดระยอง มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนสูงสุดที่ 1,009,496 บาทต่อคนต่อปี ส่วนจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่ำ ส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ระยอง ชลบุรี กรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา และฉะเชิงเทรา ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนอยู่ใน 5 ลำดับต่ำสุด คือ หนองบัวลำภู ยโสธร กาฬสินธุ์ อำนาจเจริญ และนราธิวาส ตามลำดับ

ตาราง : แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปี พ.ศ.2559 (หน่วย : บาท)

10 อันดับแรกสูงสุด		10 อันดับสุดท้ายต่ำสุด	
1. ระยอง	1,009,496	1. นนทบุรี	49,443
2. ชลบุรี	548,877	2. ยโสธร	54,047
3. กรุงเทพมหานคร	543,708	3. กาฬสินธุ์	57,798
4. พระนครศรีอยุธยา	460,223	4. อำนาจเจริญ	59,319
5. ฉะเชิงเทรา	433,400	5. นราธิวาส	61,115
6. สมุทรสาคร	382,679	6. แม่ฮ่องสอน	61,255
7. ปราจีนบุรี	378,669	7. ชัยภูมิ	61,826
8. ภูเก็ต	357,498	8. สุรินทร์	63,462
9. สมุทรปราการ	337,026	9. ร้อยเอ็ด	64,052
10. สระบุรี	330,837	10. ศรีสะเกษ	64,298

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

เมื่อเปรียบเทียบเศรษฐกิจในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ ในปี พ.ศ.2559 พบว่า จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปีมากที่สุด ได้แก่ นครราชสีมา (105,618 บาท) รองลงมาคือ บุรีรัมย์ (65,586 บาท) สุรินทร์ (63,462 บาท) และ ชัยภูมิ (61,826 บาท)

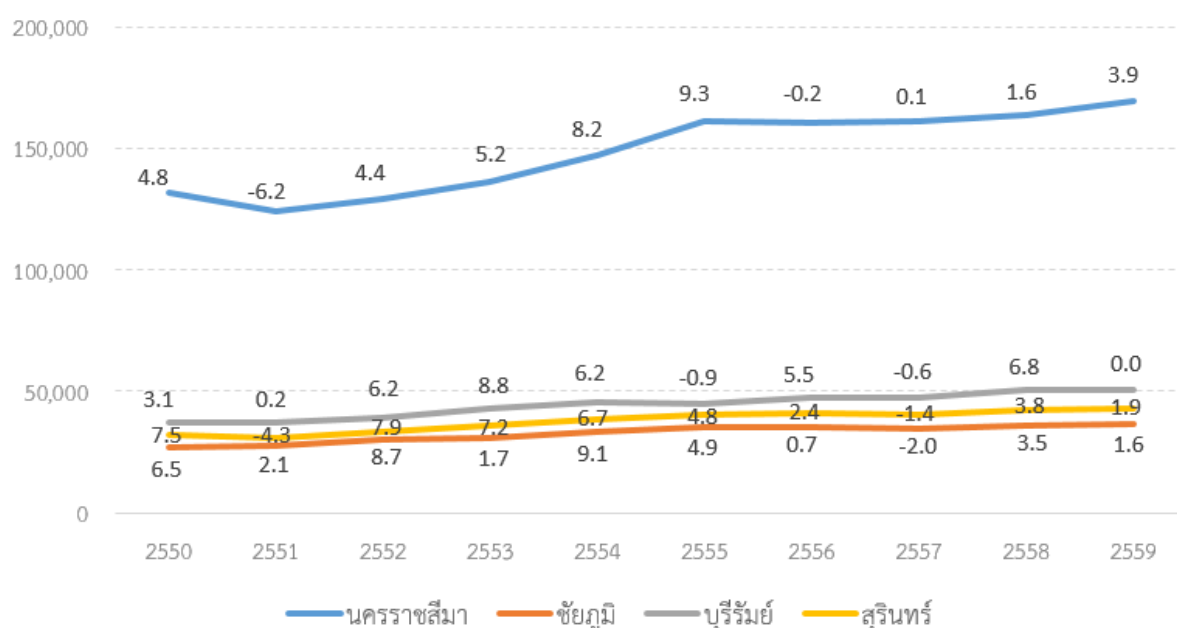
พิจารณาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด จากผลิตภัณฑ์จังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) (Gross Provincial Product Chain Volume Measures (Reference Year = 2002)) เพื่อหาอัตราการขยายตัวที่แท้จริง ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา กลุ่มนครชัยบุรีรินทร์มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างน้อย และติดลบในปี พ.ศ.2556-2557 แม้ว่าในปี พ.ศ.2559 จังหวัดนครราชสีมาจะมีอัตราการเติบโตที่ดีกว่าจังหวัดอื่นในกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ส่วนอีกสามจังหวัดมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และเกาะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

จังหวัดบุรีรัมย์ มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปีในลำดับรองลงมา แต่ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ ภาวะทางเศรษฐกิจบุรีรัมย์มีการชะลอตัวหลังจากที่เติบโตขึ้นเป็นอย่างมากในปี พ.ศ.2558 จากที่ติดลบร้อยละ 0.6 ปี พ.ศ. 2557

จังหวัดสุรินทร์ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 1.9 แม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตที่ดีกว่าจังหวัดบุรีรัมย์ แต่ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปีของสุรินทร์ยังคงน้อยกว่าจังหวัดบุรีรัมย์ และอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของสุรินทร์ ยังไม่มากพอที่จะรักษาลำดับที่ในการเรียงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปีได้

จังหวัดชัยภูมิ เป็นจังหวัดที่เล็กกว่าจังหวัดสุรินทร์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปีในลำดับที่รองลงมาจากสุรินทร์ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 1.6 และอยู่ในกลุ่ม 10 จังหวัดท้ายสุดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่ำสุดเช่นเดียวกับจังหวัดสุรินทร์

แผนภูมิ : แสดงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ พ.ศ. 2550-2559

ที่มา : รายได้ประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ.2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสุรินทร์

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) (Gross Provincial Product Chain Volume Measures (Reference Year = 2002)) พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเพิ่มขึ้นจาก 39,570 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2557 เป็น 40,028 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2558 หรือมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจคิดเป็น ร้อยละ 1.16 อยู่ลำดับที่ 13 ของภาค หรืออยู่ลำดับที่ 3 ของกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 รองจากจังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์ และอยู่ในลำดับที่ 70 ของประเทศ (จากจำนวน 77 จังหวัด)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี (Gross provincial product : GPP) ในปี พ.ศ. 2559 (ตัวเลขเบื้องต้น) จังหวัดสุรินทร์มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมูลค่า 70,473 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เท่ากับ 63,462 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 3.88 โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ยังคงพึ่งพาภาคเกษตรเป็นหลัก คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 25.61 ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม ร้อยละ 25.23 และสาขาประมง ร้อยละ 0.38 ทั้งนี้เศรษฐกิจนอกภาคเกษตร สาขาการผลิตที่สำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด 3 อันดับแรก ได้แก่ สาขาการศึกษา ร้อยละ 16.33 สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 12.39 และ สาขาตัวกลางทางการเงิน ร้อยละ 9.37

ตาราง : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2557-2559

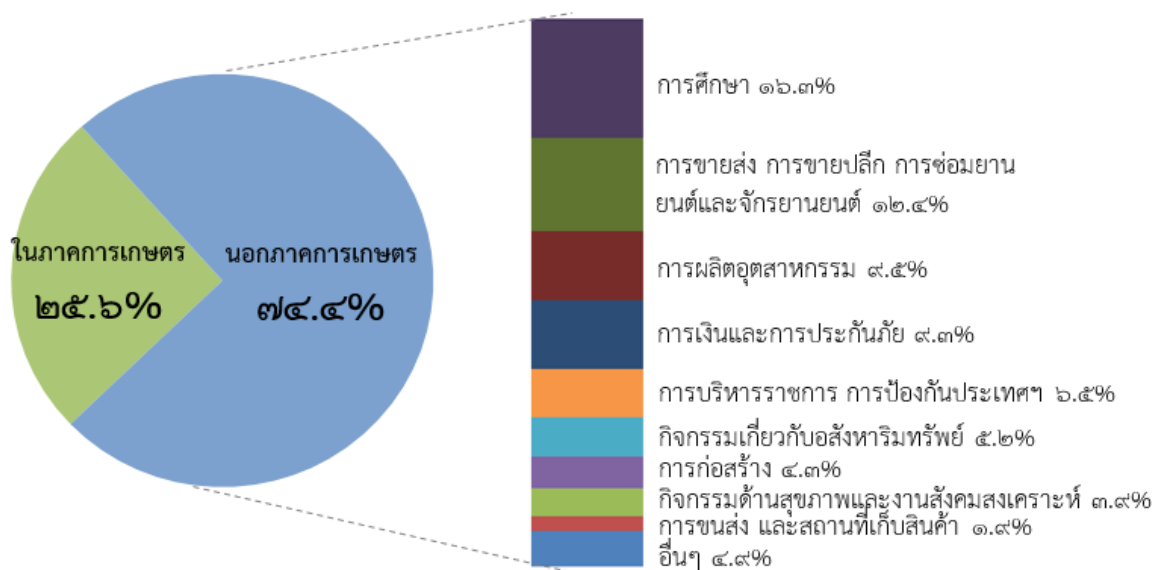
สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)		
	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
ภาคเกษตร	18,647	18,967	18,052
เกษตรกรรม	18390	18713	17783
การประมง	257	254	269
ภาคนอกเกษตร	45,940	44,702	46,333
เหมืองแร่และเหมืองหิน	449	519	519
การผลิตอุตสาหกรรม	6331	6209	6674
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	876	861	905
การก่อสร้าง	2843	2683	3040
การค้าส่ง – ค้าปลีก	7085	8037	8731
โรงแรม และภัตตาคาร	404	451	510
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	1159	1229	1311
ตัวกลางทางการเงิน	5190	5745	6579
บริการอสังหาริมทรัพย์ บริการทางธุรกิจ	3371	3607	3688
การบริหารราชการแผ่นดิน และการป้องกันประเทศ	2927	4410	4572
การศึกษา	11811	11013	11511
การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	2419	2571	2727
การบริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	882	871	889
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	339	329	355
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products)	65,068	67,987	70,473
ผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อคน (GPP Per Capita, Baht)	58,343	61,091	63,462
จำนวนประชากร (1,000 คน)	1,115	1,113	1,110

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี พ.ศ.2559 พบว่า อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ เมื่อพิจารณาจากผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 70,473 ล้านบาท อยู่ลำดับที่ 70 ของประเทศ จากจำนวน 77 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) อยู่ลำดับที่ 15 จากจำนวน 20 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปี (GPP per capita) อยู่ที่ 60,462 บาท สูงขึ้นจากเดิมเล็กน้อย โดยในปี พ.ศ.2558 มีมูลค่า 62,498 บาท หรือมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจคิดเป็น ร้อยละ 1.9

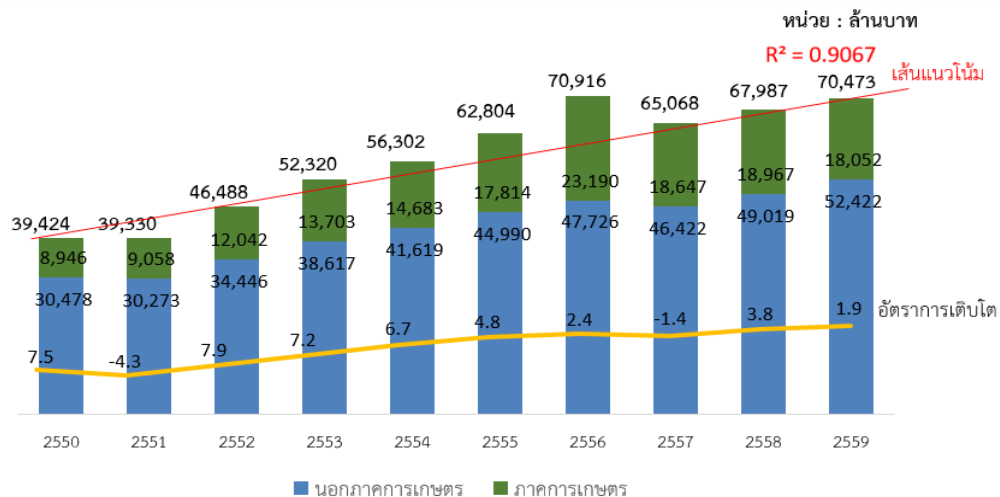
แผนภูมิ : แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดจำแนกรายสาขา ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2550-2559 จังหวัดสุรินทร์

สัดส่วนมูลค่าของผลิตภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่มาจากการผลิตนอกภาคการเกษตร (ร้อยละ 74.4) มีจำนวน 18 สาขา ซึ่งสาขาที่มีสัดส่วนมูลค่าของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ได้แก่ สาขาการศึกษา (ร้อยละ 16.3) สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์ (ร้อยละ 12.4) สาขาการผลิตอุตสาหกรรม (ร้อยละ 9.5) สาขาการเงินและการประกันภัย (ร้อยละ 9.3) การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ (ร้อยละ 6.5) สาขากิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ (ร้อยละ 5.2) สาขาการก่อสร้าง (ร้อยละ 4.3) และสาขากิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 3.9) สาขาการขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า (ร้อยละ 1.9) ที่เหลือกระจายอยู่ในสาขาต่างๆ ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนัก (แผนภูมิ ๓)

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า มีอัตราการเติบโตไม่คงที่ เห็นได้จากตัวเลขของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 - 2556 มีอัตราการเติบโตที่ค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 4.8 - 7.9 และราบรื่นดีมาโดยตลอด กระทั่งในปี พ.ศ.2557 ตัวเลขลดลงอย่างเห็นได้ชัด มีอัตราการเติบโตติดลบที่ร้อยละ 1.4 ซึ่งในช่วงนี้จังหวัดในกลุ่มนครชัยบุรีรัมย์มีสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่ถดถอยเช่นเดียวกัน จากนั้นในปี พ.ศ.2558-2559 จังหวัดสุรินทร์เริ่มมีอัตราการเติบโตที่ดีขึ้น แต่โดยภาพรวมแล้วในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจยังคงเป็นไปในทิศทางที่ดีเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่แนวโน้มของการเติบโตมีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป ช่วงสามปีที่ผ่านมาอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2.85 ซึ่งอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4.6 ส่วนของประเทศเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.4 ส่งผลต่อการเรียงลำดับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคนต่อปีของจังหวัดสุรินทร์ ที่ตกลงมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5-6 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากเศรษฐกิจของจังหวัดในกลุ่มท้ายๆ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าจังหวัดสุรินทร์

แผนภูมิ : แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์ ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2550-2559

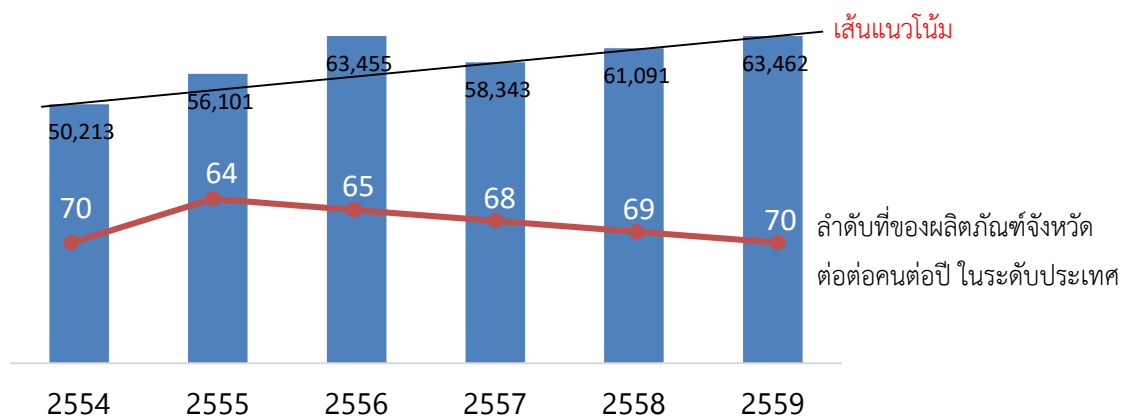
ที่มา : รายได้ประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ.2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคน (GPP per capita) ถูกนำมาใช้ในการจัดลำดับที่ของจังหวัด เพื่อทราบถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปีนั้นๆ ตลอดระยะเวลา 5-6 ปีที่ผ่านมา จังหวัดสุรินทร์มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างน้อยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 1.9-3.8 และติดลบร้อยละ 1.4 ในปี พ.ศ.2557 ถึงแม้ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคนต่อปีจะมีมูลค่าสูงขึ้นตามลำดับ แต่เป็นในลักษณะที่ค่อนข้างช้าและขึ้นลงไม่คงที่ ในขณะที่จังหวัดอื่นมีอัตราการเติบโตที่สูงกว่า ส่งผลให้ลำดับที่ทางเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ตกลงมาอย่างต่อเนื่อง

ในปี พ.ศ.2554 อยู่ลำดับที่ 70 ของประเทศ และสามารถขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นมาได้ ในปี พ.ศ. 2555 อยู่ในลำดับที่ 64 หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2556 ลำดับที่ของจังหวัดสุรินทร์ได้ตกลงมาอยู่ในลำดับที่ 65 และตกลงมาตลอดในระยะเวลา 5 ปี กระทั่งในปี พ.ศ.2559 กลับมาอยู่ลำดับที่ 70 ของประเทศอีกครั้ง โดยเป็น 1 ใน 10 จังหวัดท้ายสุดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่ำสุด

แผนภูมิ : แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อคนต่อปี และการจัดลำดับที่ทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2554-2559

หน่วย : บาทต่อคนต่อปี

ที่มา : รายได้ประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ.2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แนวโน้มเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์

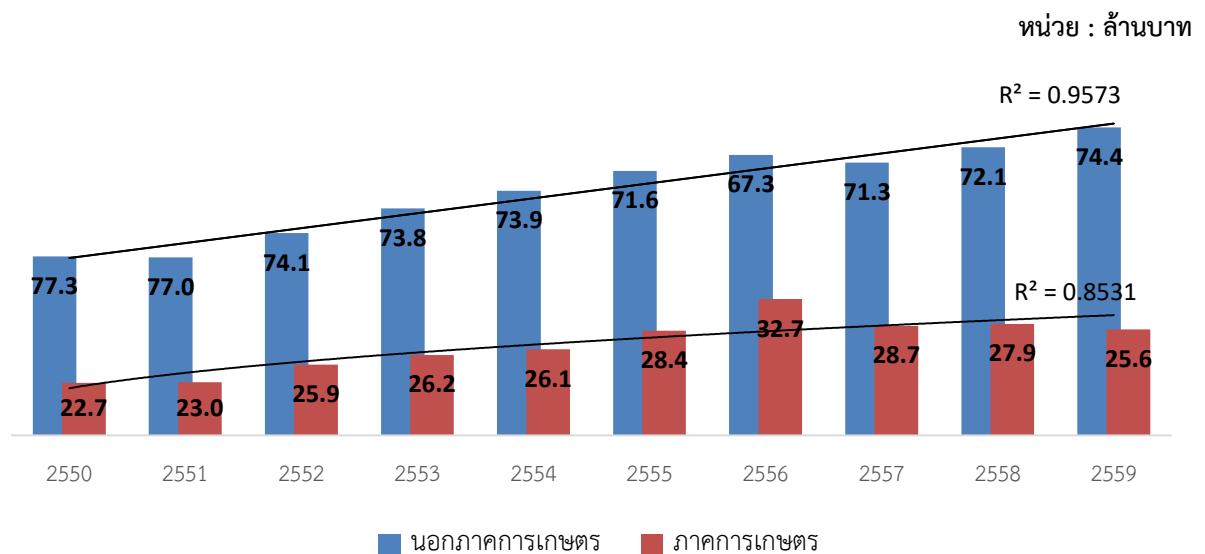
จังหวัดสุรินทร์เป็นเมืองเกษตร หากพิจารณาสัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในภาคการเกษตรแล้ว จะพบว่า ภาคการเกษตรมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีสัดส่วนถึงร้อยละ 23-33 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด สังเกตได้ว่าในปีที่มีสัดส่วนของมูลค่าในภาคการเกษตรสูง มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดจะสูงขึ้นตามไปด้วย จากตัวอย่างในปี พ.ศ.2556 ที่ผลิตภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์มีมูลค่าสูงสุดในรอบ 10 ปี อยู่ที่ 70,916 ล้านบาท และมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในภาคการเกษตรก็มีสัดส่วนสูงที่สุดในรอบ 10 ปี เช่นกัน คือ ร้อยละ 32.7 ซึ่งในช่วงเวลาปกติมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในภาคการเกษตรจะมีสัดส่วนอยู่ที่ประมาณร้อยละ 22 – 28 เท่านั้น

หากพิจารณาสัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์ ณ ราคาประจำปี ในช่วง พ.ศ. 2550-2559 จะพบว่า สัดส่วนของผลิตภัณฑ์จังหวัดนอกภาคการเกษตร มีการเติบโตขึ้นเป็นลำดับตลอดระยะเวลา 10 ปี และมีแนวโน้มที่สูงขึ้น หมายถึงว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์ในอนาคตจะมาจากนอกภาคการเกษตรมากขึ้น แต่จากข้อมูลในปี พ.ศ.2556 มูลค่าของผลิตภัณฑ์จังหวัดในภาคการเกษตร มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจสูงขึ้นซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน

ส่วนมูลค่าของผลิตภัณฑ์จังหวัดในภาคการเกษตร ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา มีลักษณะของการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบชะลอตัว คือเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำในช่วงปี พ.ศ.2550-2555 และเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ.2556 แต่กลับลดต่ำลงมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ พ.ศ.2557 จนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่ผลิตภัณฑ์จังหวัดในภาคการเกษตรจะชะลอตัวหรือลดลง

เนื่องจากเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ในภาพรวมมีลักษณะการเติบโตแบบค่อยเป็นค่อยไป อาจส่งผลให้การพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ หรือความเป็นอยู่ของประชาชนยังคงอยู่กับที่ ในขณะที่จังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าจะมองเห็นการพัฒนา และแนวโน้มการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

แผนภูมิ : เปรียบเทียบสัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์ ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2550-2559

ที่มา : รายได้ประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ.2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การเกษตร : จากข้อมูลการใช้ที่ดินในปี พ.ศ. 2558 ของสำนักเศรษฐกิจการเกษตร จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ 5,077,534 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรถึงร้อยละ 82.86 หรือ 4,207,389 ไร่ (เป็นพื้นที่นา 4,207,389 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 84.04 เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ 375,470 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.92) ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร ร้อยละ 57.42 เป็นเนื้อที่ของตนเอง ส่วนอีกร้อยละ 42.58 เป็นการทำการเกษตรบนเนื้อที่ของผู้อื่น เช่น เช่าผู้อื่น หรือ ได้ทำฟรี พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา เป็นต้น ส่วนด้านปศุสัตว์ ผลผลิตที่สำคัญ คือ ไข่ เป็ด และโค

ในปีการเพาะปลูก พ.ศ. 2559/2560 จังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่ปลูกข้าวจำนวนปี จำนวน 2,988,102 ไร่ ลดลงจากปีการเพาะปลูกที่แล้ว 67,460 ไร่ มีปริมาณผลผลิต 1,214,389 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ที่ 437.32 กิโลกรัมต่อไร่

ตาราง : แสดงเนื้อที่ปลูกข้าวจำนวนปี เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ จำแนกตามปีการเพาะปลูกจังหวัดสุรินทร์

ปีการเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)
2556/2557	3,362,622	3,297,866	1,392,200	422.15
2557/2558	3,142,529	3,087,916	1,337,328	433.08
2558/2559	3,055,562	3,036,255	1,268,210	417.68
2559/2560	2,988,102	2,776,834	1,214,389	437.32

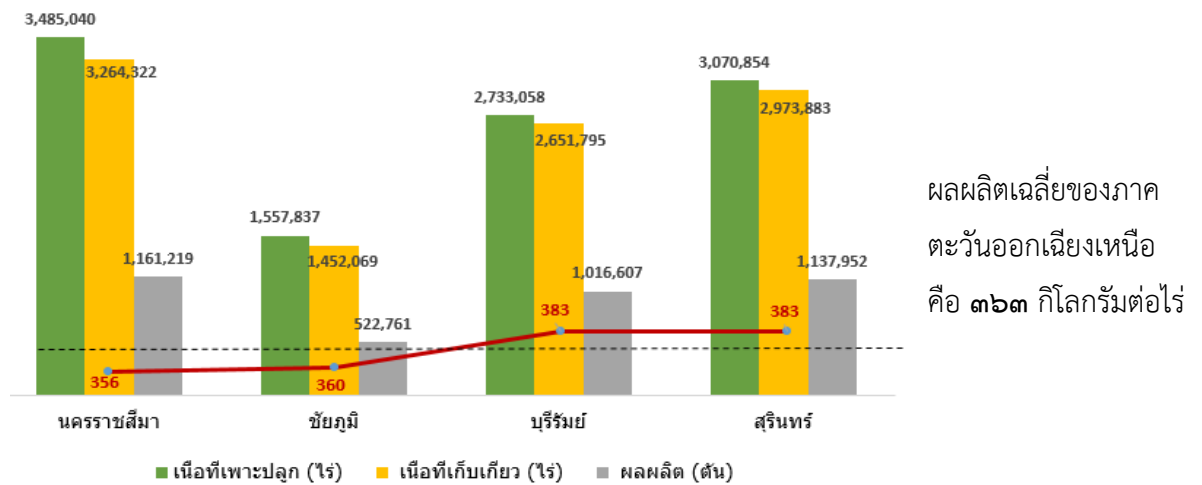
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์ (ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ = ผลผลิต (กก.)/เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่))

สถานการณ์ข้าวนาปีในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

การเพาะปลูกข้าวนาปีของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ มีสัดส่วนของพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 29.66 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีสัดส่วนของปริมาณผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 29.99 จังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด รองลงมาคือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ

ส่วนจังหวัดที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด ได้แก่ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ จำนวน 383 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ที่ 363 กิโลกรัมต่อไร่

แผนภูมิ : แสดงเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ปีการเพาะปลูก พ.ศ.2559/2560 ที่ความชื้น 15% กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์

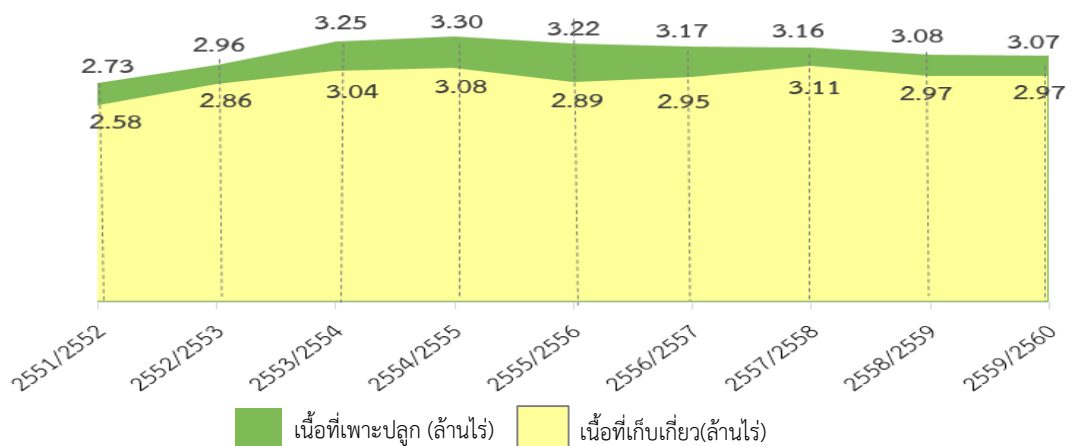
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สถานการณ์ข้าวนาปีจังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดในลำดับที่ 3 ที่เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศ และข้าวหอมมะลิสุรินทร์ได้ชื่อว่าเป็นข้าวที่มีคุณภาพอีกแห่งหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับ ในปีการเพาะปลูก พ.ศ.2554/2555 มีพื้นที่ทำการเพาะปลูกข้าวมากถึง 3,301,794 ไร่ โดยรวมแล้วจังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวในแต่ละปีไม่แตกต่างกันมากนัก ตลอดระยะเวลา 10 ปี ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวนาปีเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 3,104,730 ไร่ ส่วนพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 2,939,192 หรือคิดเป็นร้อยละ 94.67 ของพื้นที่เพาะปลูก

ในปีการเพาะปลูก พ.ศ.2559/2560 จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี จำนวน 3,070,854 ไร่ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 2,973,883 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 96.84 ซึ่งเนื้อที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกข้าวในปีต่อไป คาดว่าจะไม่ต่างไปจากปีที่ผ่านมามากนัก

แผนภูมิ : แสดงเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี เนื้อที่เก็บเกี่ยว ปีการเพาะปลูก พ.ศ.2551-2559 ที่ความชื้น 15% จังหวัดสุรินทร์

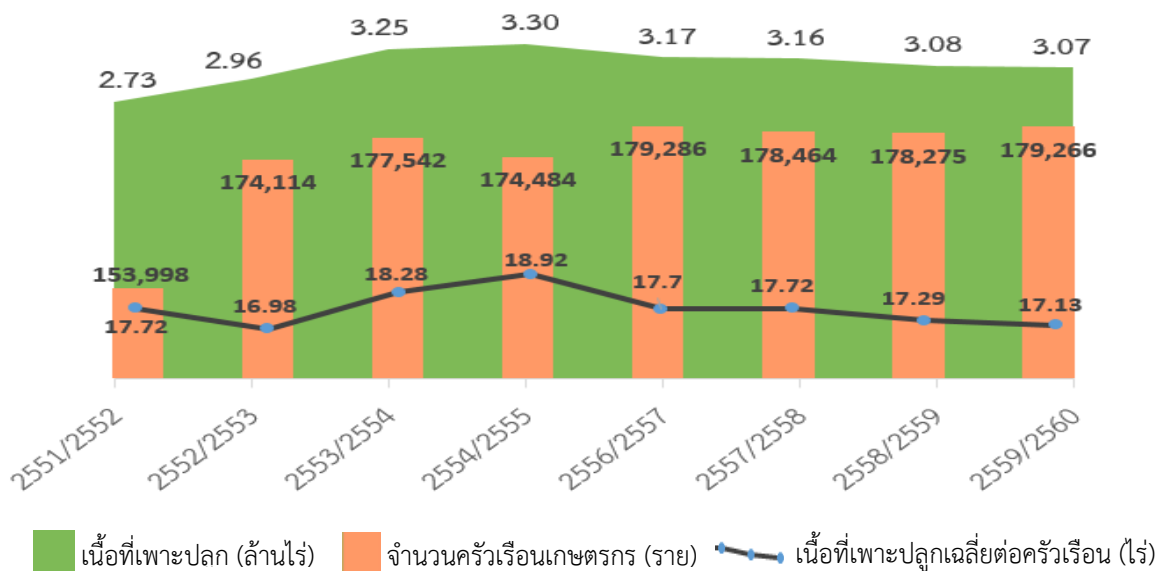

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ในปีการเพาะปลูก พ.ศ.2559/2560 จังหวัดสุรินทร์มีปริมาณผลผลิต จำนวน 1,137,952 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ที่ 383 กิโลกรัมต่อไร่ ลดลงจากปีการเพาะปลูกที่แล้ว 3 กิโลกรัม แต่หากเปรียบเทียบกับ จังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสุรินทร์ยังคงมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในลำดับที่ 2 ของภาค รองจากจังหวัดมุกดาหาร และยังคงมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคซึ่งอยู่ที่ 363 กิโลกรัมต่อไร่

ประชากรในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปีการเพาะปลูก พ.ศ.2559/2560 คราวเรือนเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ มีประมาณ 179,266 ราย มีเนื้อที่เพาะปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ 17 ไร่ ซึ่งตัวเลขในช่วงปีการเพาะปลูกที่ผ่านมา ถือว่าไม่แตกต่างจากในปีปัจจุบันมากนัก

แผนภูมิ : แสดงเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี จำนวนครัวเรือนเกษตรกร และเนื้อที่เพาะปลูกเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปีการเพาะปลูก พ.ศ.2551-2559 ที่ความขึ้น 15% จังหวัดสุรินทร์

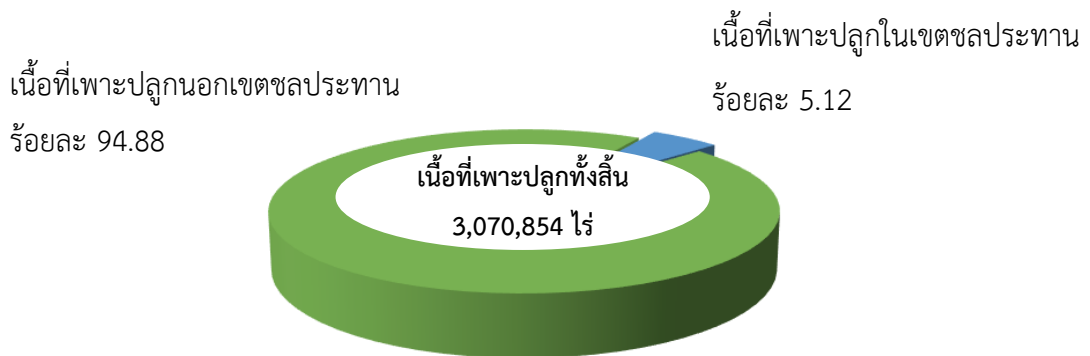
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่การเพาะปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพภูมิประเทศที่ค่อนข้างแห้งแล้ง ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำหรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่จะทำการเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี การเพาะปลูกส่วนใหญ่จึงต้องรอน้ำฝนในฤดูฝน และทำการเพาะปลูกข้าวได้เพียงปีละครั้ง

ในปีการเพาะปลูก พ.ศ.2559/2560 จังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่ปลูกข้าวในเขตชลประทานเพียง ร้อยละ 5.12 ที่เหลืออีกร้อยละ 94.88 ต้องอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูก พื้นที่ส่วนใหญ่จะเริ่มทำการเพาะปลูกในเดือนพฤษภาคม และจะทยอยเก็บผลผลิตได้ในเดือนตุลาคมจนถึงเดือนธันวาคม

วิธีการเพาะปลูกข้าวที่มีอยู่ในจังหวัดสุรินทร์มีอยู่ 4 วิธี ได้แก่ นาดำ นาหว่านสำรวย นาหว่านน้ำต้ม และ นาหยอด วิธีการเพาะปลูกที่เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้คือนาหว่านสำรวย ในปีการเพาะปลูก พ.ศ. 2559/2560 จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวด้วยวิธีนาหว่านสำรวย จำนวน 2,619,050 ไร่ หรือคิดเป็น ร้อยละ 85.29 ของพื้นที่เพาะปลูก อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์อยู่ที่ 24.16 กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ในการเพาะปลูก 63,276 ตัน ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 968,364 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ที่ 383 กิโลกรัมต่อไร่

แผนภูมิ : ร้อยละของเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปีในเขต และนอกเขตชลประทาน ปีการเพาะปลูก
พ.ศ.2559/2560 จังหวัดสุรินทร์

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวโน้มข้าวหอมมะลิจังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่การเพาะปลูกข้าวอยู่ในทุกอำเภอ สามารถผลิตข้าวให้แก่ประเทศได้ในลำดับต้นๆ มาโดยตลอด เนื่องจากเป็นเมืองเกษตรกรรม จากผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ประชาชนเกือบร้อยละห้าสิบประกอบอาชีพด้านการเกษตร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวมากเป็นลำดับ 3 ของประเทศ รองจากจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ทำการเพาะปลูกข้าวของจังหวัดสุรินทร์ในแต่ละปีไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก พิจารณานแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงจำนวนพื้นที่เพาะปลูก จะเห็นได้ว่าค่อนข้างคงที่อยู่ระหว่าง 3.07-3.08 ล้านไร่ ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า 1.1 ล้านตัน สถิติปริมาณผลผลิตในรอบ 10 ปี เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 1,120,673 ตันต่อปี ส่วนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีการพัฒนาและมีปริมาณผลผลิตที่ดีขึ้นตามลำดับ จากตัวเลขย้อนหลัง 5 ปี พบว่า ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ระหว่าง 379-386 กิโลกรัม ทั้งนี้ล้วนมีปัจจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวข้อง ทั้งที่สามารถควบคุมได้และไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ดินฟ้าอากาศ แมลงศัตรูพืช ฯลฯ

พื้นที่การเพาะปลูกส่วนใหญ่ของจังหวัด (ร้อยละ 94.88)อยู่นอกเขตชลประทานต้องอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูก ซึ่งการเพาะปลูกในปี พ.ศ.2560/2561 จังหวัดสุรินทร์ประสบปัญหาทางธรรมชาติฝนมาช้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล การเพาะปลูกข้าวนาปีได้รับความเสียหาย ส่งผลต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิตข้าวและคุณภาพของข้าว

การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว มีปัจจัยหลายอย่างเกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือภัยธรรมชาติที่ไม่อาจควบคุมได้ การเพาะปลูกและดูแลเพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรสามารถทำได้

รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน : จากผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2560 พบว่า ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 18,189 บาท มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 16,307 บาท ไกล่เคียงกับในรอบปีที่แล้วคือ 16,289 บาท ส่วนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 251,796 บาท

การค้าชายแดน : จังหวัดสุรินทร์ มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยติดกับจังหวัด อุดรธานี ราชอาณาจักรกัมพูชาผ่านจุดผ่านแดนถาวร ช่องจอม-โอรส์เมียด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ดังนี้

การค้าผ่านจุดผ่านแดนถาวร ช่องจอม-โอรส์เมียด มีมูลค่าการค้ารวม 3,301.75 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 18.88 การส่งออกมีมูลค่า 787.55 ล้านบาท ลดลงจากปีที่แล้ว ร้อยละ 38.53 มูลค่าการนำเข้า 2,302.54 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.89 ส่งผลให้ขาดดุลการค้าจำนวน 1,517.06 ล้านบาท (จาก 214.95 ล้านบาท ในปี 2559 เป็น 1,732.01 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2560)

ตาราง : แสดงสถิติการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ปี 2556-2560 จังหวัดสุรินทร์

รายการ/ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
						2559	2560
มูลค่าการส่งออก	1,910.64	2,369.87	1,198.54	1,281.22	787.55	6.90	-38.53
มูลค่าการนำเข้า	269.50	443.18	894.11	1,496.20	2,302.54	67.34	53.89
ดุลการค้า	863.61	1,926.69	304.41	-214.95	-1,732.01	-29.39	705.661
มูลค่าการค้ารวม	1,273.06	2,813.05	2,092.70	2,777.42	3,301.75	32.72	18.88

หมายเหตุ : หน่วย (ล้านบาท), ที่มา : ด้านศุลกากรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

อุตสาหกรรม จากข้อมูลโครงการสำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2550 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัดสุรินทร์มีสถานประกอบ (คนทำงานตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป) จำนวน 68,206 สถานประกอบการ ส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมการด้านการผลิต จำนวน 29,812 สถานประกอบการ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.71 รองลงมาเป็นกิจกรรมด้านการขายปลีก จำนวน 16,980 สถานประกอบการ หรือคิดเป็นร้อยละ 24.90 และ กิจกรรม ที่พักแรม บริการอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 5,183 สถานประกอบการ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.82

ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ในปี พ.ศ. 2560 มีสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 502 สถานประกอบการ มีมูลค่าทุนจดทะเบียนรวม 18,890 ล้านบาท อุตสาหกรรมประเภทการเกษตร จำนวน 79 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 15.74 รองลงมาคือ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ จำนวน 69 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 13.75

สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีการจดทะเบียนนิติบุคคลใหม่ ได้แก่ บริษัทจำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 388 ราย เป็นเงินทุนจดทะเบียน 1,385,000 บาท รวมจำนวนทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,575 ราย เงินทุนจดทะเบียนรวม 199,2428,000 บาท

ตาราง : แสดงจำนวนสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2560 จังหวัดสุรินทร์

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	สถานประกอบ การ	คนทำงาน		ลูกจ้าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	68,206	137,146	100.00	43,765	100.00
การผลิต	29,812	50,709	36.97	13,951	31.88
การจัดการและการบำบัดน้ำเสีย ของเสียและ สิ่งปฏิกูล	74	445	0.32	344	0.79
การก่อสร้าง	2,092	9,052	6.60	6,240	14.26
การขนส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยาน ยนต์และจักรยายนต์	2,893	6,973	5.08	3,334	7.62
การขนส่ง	1,683	5,602	4.08	2,753	6.29
การขายปลีก	16,980	36,949	26.94	9,183	20.98
การขนส่งทางบก สถานที่เก็บสินค้า	1,360	2,140	1.56	581	1.33
ที่พักแรม	190	1,150	0.84	829	1.89
บริการอาหารและเครื่องดื่ม	4,993	10,188	7.43	2,690	6.15
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	340	655	0.48	215	0.49
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	1,415	2,083	1.52	386	0.88
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	230	552	0.40	220	0.50
กิจกรรมการบริหาร และการบริการสนับสนุน	343	756	0.55	262	0.60
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	1,345	3,743	2.73	1,707	3.90
กิจกรรมบริการอื่นๆ	4,454	5,542	4.04	470	1.07
กิจกรรมด้านโรงพยาบาลเอกชน	2	602	0.44	600	1.37

ที่มา : โครงการสำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การท่องเที่ยว จังหวัดสุรินทร์มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีผู้มาท่องเที่ยวในจังหวัดเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2559 จังหวัดมีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 2,448.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 10.83 สูงเป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จังหวัดมีผู้มาเยี่ยมเยือนจำนวนทั้งสิ้น 1,222,459 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 8.51 (เป็นนักท่องเที่ยว ร้อยละ 76.45 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 23.58) ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวประมาณ 5 วัน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 979 บาท/คน/วัน

ตาราง : แสดงสถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2559 จังหวัดสุรินทร์

รายการ	พ.ศ.			อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	2557	2558	2559	2558	2559
จำนวนห้อง (ห้อง)	2,793	2,948	3,245	5.55	10.07
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	1,064,692	1,126,601	1,222,459	5.81	8.51
ชาวไทย	1,042,450	1,103,599	1,198,052	5.87	8.56
ชาวต่างประเทศ	22,242	23,002	24,407	3.42	6.11
จำนวนนักท่องเที่ยว ^{1/}	809,187	856,730	934,509	5.88	9.08
ชาวไทย	793,760	840,798	917,578	5.93	9.13
ชาวต่างประเทศ	15,427	15,932	16,931	3.27	6.27
จำนวนนักท่องเที่ยว ^{2/}	255,505	269,871	288,223	5.62	6.80
ชาวไทย	248,690	262,801	280,747	5.67	6.83
ชาวต่างประเทศ	6,815	7,070	7,476	3.74	5.74
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	2.47	2	4.66	-2.43	93.36
ชาวไทย	2.47	2	2.37	-2.43	-1.66
ชาวต่างประเทศ	2.39	2	2.29	-2.93	-1.29
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน) ^{3/}					
ผู้เยี่ยมเยือน	907.93	947	979.03	4.31	3.37
ชาวไทย	899.80	939	970.03	4.32	3.39
ชาวต่างประเทศ	1,319.65	1,386	1,436.74	5.01	3.68
นักท่องเที่ยว	957.90	1,000	1,033.11	4.38	3.33
ชาวไทย	949.05	991	1,023.66	4.38	3.34
ชาวต่างประเทศ	1,427.95	1,506	1,562.98	5.44	3.81
นักท่องเที่ยว	517.41	544	563.38	5.09	3.61
ชาวไทย	511.49	538	557.74	5.17	3.68
ชาวต่างประเทศ	733.68	760	775.82	3.53	2.14
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)					
ผู้เยี่ยมเยือน	2,045.55	2,210	2,448.92	8.03	10.83
ชาวไทย	1,987.90	2,149	2,383.52	8.09	10.88
ชาวต่างประเทศ	57.65	61	66.40	5.85	8.82

หมายเหตุ : นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้น โดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ

การศึกษา และไม่ใช่นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนา หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่ไม่พักค้างคืน

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

2) ด้านสังคมและความมั่นคง

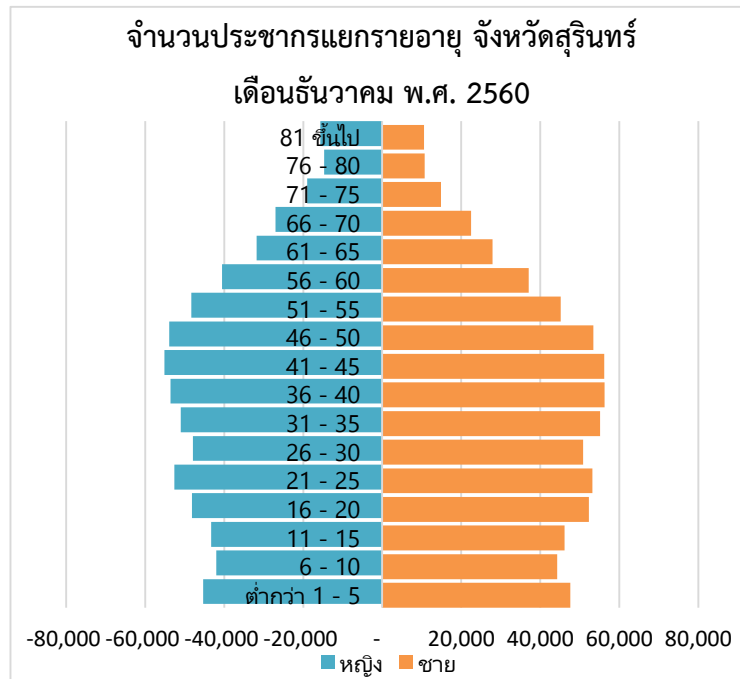
ประชากร : จากสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ จังหวัดสุรินทร์มีชุมชนพื้นเมือง 3 ชชาติพันธุ์ ได้แก่ เขมร ลาว และกวยหรือส่วย ข้อมูลสำนักบริการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2560 จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนประชากร รวม 1,397,180 คน จำแนกเป็นชาย จำนวน 697,402 คน เป็นหญิง จำนวน 699,778 คน มีจำนวนครัวเรือน ทั้งสิ้น 387,652 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.28 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ส่วนในเขตเทศบาลมี ร้อยละ 6.72 อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง ร้อยละ 18.82 รองลงมา คือ อำเภอปราสาท ร้อยละ 11.27 และ อำเภอสี่ขรภูมิ ร้อยละ 9.73 ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยอยู่ที่ 171.98 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นมากที่สุด คือ อำเภอ รัตนบุรี จำนวน 463.85 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นน้อยที่สุด คือ อำเภอบัวเขต จำนวน 85.92 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตาราง : แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามอำเภอ และ เพศ พ.ศ. 2560 จังหวัดสุรินทร์

อำเภอ	ประชากร (คน)			ร้อยละ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
	รวม	ชาย	หญิง		
1. เมืองสุรินทร์	262,951	129,717	133,234	18.82	290.92
2. ชุมพลบุรี	71,787	36,116	35,671	5.14	137.98
3. ท่าตูม	96,900	48,639	48,261	6.94	150.64
4. จอมพระ	60,337	30,248	30,089	4.32	192.16
5. ปราสาท	157,429	77,909	79,520	11.27	173.22
6. กาบเชิง	61,344	30,957	30,387	4.39	106.87
7. รัตนบุรี	94,103	46,913	47,190	6.74	463.95
8. สนม	44,441	22,376	22,065	3.18	218.92
9. ศีขรภูมิ	135,909	67,466	68,443	9.73	242.00
10. สังขะ	131,123	65,943	65,180	9.38	129.95
11. ลำดวน	31,270	15,564	15,706	2.24	103.89
12. สำโรงทาบ	53,086	26,626	26,460	3.80	141.47
13. บัวเขต	41,157	20,946	20,211	2.95	85.92
14. พนมดงรัก	38,013	19,281	18,732	2.72	119.54
15. ศรีณรงค์	46,891	23,649	23,242	3.36	114.37
16. เขวาสินรินทร์	35,020	17,357	17,663	2.51	174.23
17. โนนารายณ์	35,419	17,695	17,724	2.54	177.83
รวม	1,397,180	697,402	699,778	100.00	171.98

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2560

โครงสร้างประชากร : จากจำนวนประชากร 1,397,180 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 35-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.85 และอายุระหว่าง 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.82 จะเห็นได้ว่าประชากรในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยกลางคน มีอายุระหว่าง 35-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.67

แผนภาพ : แสดงร้อยละของประชากร จำแนกตามช่วงอายุ พ.ศ. 2560 จังหวัดสุรินทร์

ประชากรผู้สูงอายุ : จากจำนวนประชากร 1,397,180 คน พบว่า เป็นประชากรผู้สูงอายุจำนวน 235,045 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.82 ข้อมูลจากโครงการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้ที่สำคัญในการเลี้ยงชีพตนเองจากบุตร ร้อยละ 25.2 รองลงมาคือ รายได้จากการทำงาน ร้อยละ 21.1 ส่วนใหญ่แล้วเป็นการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และรายได้จากเบี้ยยังชีพจากทางราชการ ร้อยละ 18.0 ส่วนสวัสดิการด้านค่ารักษาพยาบาล ผู้สูงอายุ ร้อยละ 83.2 ใช้สวัสดิการจากหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ด้านสุขภาพร่างกายผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.7 ให้คำตอบว่ายังมีสุขภาพที่ดี ส่วนที่สุขภาพไม่ดี ร้อยละ 11.1

ตาราง : แสดงจำนวนประชากรทั้งจังหวัด จำนวนผู้สูงอายุ และร้อยละของผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากรทั้งจังหวัดสุรินทร์

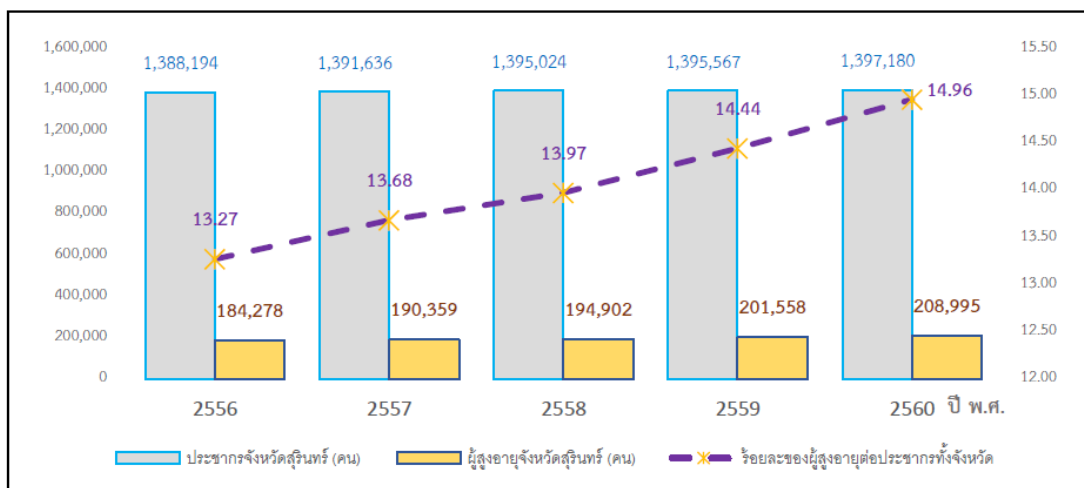
ปี พ.ศ.	2556	2557	2558	2559	2560
ประชากรจังหวัดสุรินทร์ (คน)	1,388,194	1,391,636	1,395,024	1,395,567	1,397,180
ผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ (คน)	184,278	190,359	194,902	201,558	208,995
ร้อยละของผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งจังหวัด	13.27	13.68	13.97	14.44	14.96

ที่มา: กรมการปกครอง

จากข้อมูลกรมการปกครอง พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีประชากรผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จาก 184,278 คน หรือร้อยละ 13.27 ของประชากรทั้งจังหวัด ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 208,995 คน หรือร้อยละ 14.96 ในปี 2560 จากการที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) กำหนดไว้ว่า ประเทศใดที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วนเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ประเทศไทยได้เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2548

จากผลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรจังหวัดสุรินทร์ประมาณ 1,107,537 คน เป็นชาย 534,572 คน และเพศหญิง 572,965 คน มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป 238,632 คน ร้อยละ 21.55 ของประชากรทั้งหมด และพบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่า ชาย คือหญิง 131,775 คน ร้อยละ 55.20 และชาย 106,857 คน ร้อยละ 44.80 ของประชากรสูงอายุ

แผนภาพ : แสดงจำนวนประชากรทั้งจังหวัด จำนวนผู้สูงอายุ และร้อยละของผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากรทั้งจังหวัดสุรินทร์

ที่มา: กรมการปกครอง

เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของผู้สูงอายุตามเขตการปกครองในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 86.32 และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล พบเพียง ร้อยละ 13.62

ตาราง : แสดงดัชนีผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์

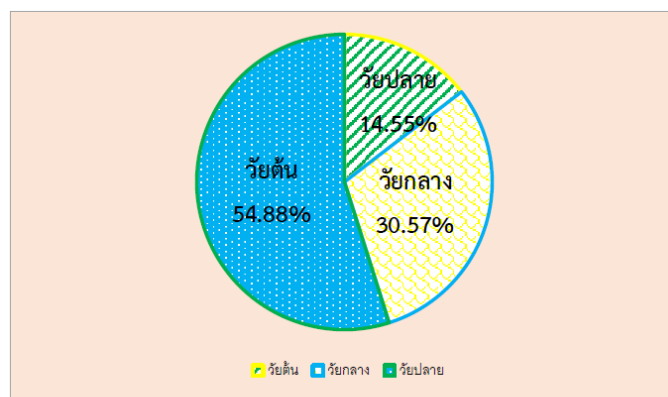
ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)		ดัชนีผู้สูงอายุ (ร้อยละ)
	ผู้สูงอายุ	เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี	
2556	184,278	267,199	68.97
2557	190,359	263,216	72.32
2558	194,902	258,713	75.34
2559	201,558	254,653	79.15
2560	208,995	250,986	83.27

ที่มา: กรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์

พบว่าดัชนีผู้สูงอายุอยู่ที่ 83.27 (ดัชนีผู้สูงอายุ (Ageing index) เป็นตัวเลขเพื่อเปรียบเทียบระหว่างจำนวนเด็กกับผู้สูงอายุ เป็นอัตราส่วนจำนวนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ต่อจำนวนประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) แสดงให้เห็นว่ามีผู้สูงอายุที่คนต่อเด็ก 100 คน ถ้าดัชนีมีค่าต่ำกว่า 100 แสดงว่ามีจำนวนผู้สูงอายุน้อยกว่าเด็ก ถ้าดัชนีมีค่ามากกว่า 100 แสดงว่ามีผู้สูงอายุมากกว่า เด็ก สามารถอธิบายได้ว่า จังหวัดสุรินทร์มีผู้สูงอายุจำนวน 83.27 คน ต่อเด็ก 100 คน

พิจารณากลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 ช่วงวัย คือผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) จะพบว่า ผู้สูงอายุของจังหวัดสุรินทร์จะมีอายุอยู่ในช่วงวัยต้น ร้อยละ 54.88 ของผู้สูงอายุทั้งหมด

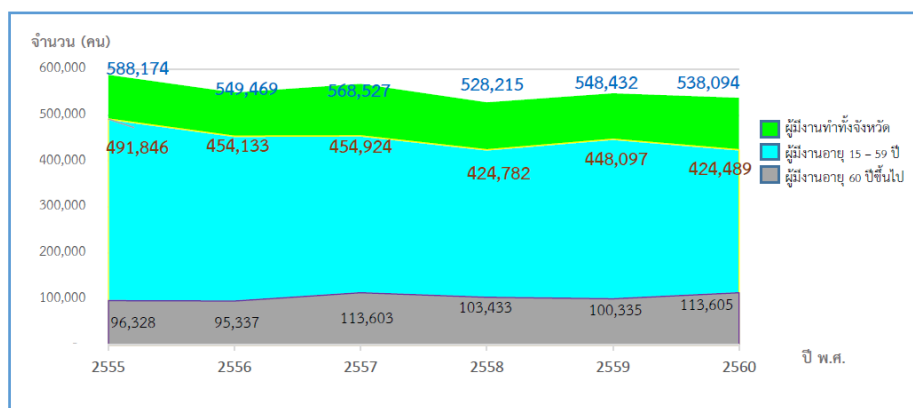
แผนภาพ : แสดงร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามช่วงวัย

ที่มา: กรมการปกครอง

จากกรณีที่ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนหนึ่งทำให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีบทบาทในด้านกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาภาวการณ์ทำงานของประชากรผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ และสอบถามความต้องการการทำงานของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่ต้องการทำงาน ร้อยละ 52.54 ซึ่งสาเหตุที่ไม่ทำงานเนื่องจากความชรา ป่วย พักการ และทำงานที่บ้าน แต่ยังพบว่าผู้สูงอายุที่ยังทำงาน ร้อยละ 47.46 ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าหญิง คือชายร้อยละ 56.75 และหญิงร้อยละ 43.24 และแนวโน้มการทำงานของผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผู้สูงอายุที่มีงานทำในปี 2560 เพิ่มขึ้น 17,277 คนหรือร้อยละ 17.94 จากปี 2555

แผนภาพ : แสดงจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2555 -2560

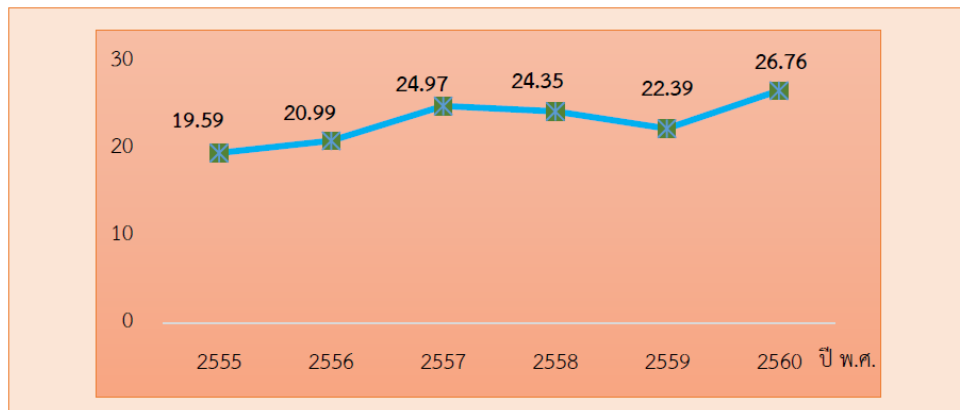

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาสถานภาพการทำงานของผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยไม่มีลูกจ้าง ร้อยละ 52.80 รองลงมา มีสถานภาพเป็นนายจ้าง ร้อยละ 18.10 และช่วยธุรกิจในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง ร้อยละ 12.40 แหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มาจากบุตร ร้อยละ 25.20 รองลงมา มาจากการทำงานของผู้สูงอายุเอง ร้อยละ 21.10 และได้รับเบี้ยยังชีพของทางราชการ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพคนพิการ ร้อยละ 18.00

ด้านสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุโดยรวม (จากการให้ผู้สูงอายุประเมินสุขภาพด้วยตนเอง) พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ถึงดีมาก ร้อยละ 52.80 และประเมินว่าตนเอง มีสุขภาพร่างกายอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 36.1 โดยส่วนใหญ่ยังคงได้รับสิทธิในการรับสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาลหลักมาจากสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ร้อยละ 83.20 รองลงมาเป็นสิทธิข้าราชการหรือข้าราชการบำนาญ ร้อยละ 13.20 ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลพบเพียง ร้อยละ 2.00

แผนภาพ : แสดงอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ ปี 2555 – 2560

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ ในปี 2560 หมายถึงจำนวนประชากรวัยทำงาน 100 คน จะต้องรับภาระประชากรผู้สูงอายุ 27 คน เมื่อเทียบกับปี 2555 พบว่าอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้นและคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ด้านการศึกษา : ในปีการศึกษา 2559 จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนสถานศึกษา 857 แห่ง มีห้องเรียน 9,870 ห้อง มีครู จำนวน 11,522 คน นักเรียน จำนวน 205,208 คน โดยอัตราส่วนนักเรียนต่อครู เท่ากับ 18:1 มีสถาบันการศึกษาในพื้นที่เปิดการสอนระดับอุดมศึกษา 6 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี วิทยาเขตสุรินทร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสุรินทร์ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสุรินทร์ การจัดศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 เขตการศึกษา ดังนี้

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย เมืองสุรินทร์ จอมพระ ลำดวน ศีขรภูมิ สำโรงทาบ และเขวาสินรินทร์
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 รับผิดชอบพื้นที่ 5 อำเภอ ประกอบด้วย ชุมพลบุรี ท่าตูม รัตนบุรี สนม และโนนนารายณ์
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย ปราสาท กาบเชิง บัวเขต สังขะ ศรีณรงค์ และพนมดงรัก
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 33

ตาราง : แสดงจำนวนสถานศึกษา นักเรียน ครู และห้องเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครูและอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2559 จังหวัดสุรินทร์

ที่	สังกัด/ประเภทสถานศึกษา	จำนวน			อัตราส่วน		
		สถานศึกษา (แห่ง)	ห้องเรียน (ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน (คน)	นร : ครู	นร : ห้อง
1	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	836	9,531	11,242	195,304	17:1	21:1
2	สำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน	10	137	184	4,419	24:1	32:1
3	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	6	139	39	4,329	111:1	31:1
4	อื่น ๆ ^{1/}	5	63	57	1,156	20:1	18:1
รวม		857	9,870	11,522	205,208	18:1	21:1

หมายเหตุ 1/ รวมมหาวิทยาลัยราชภัฏ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ)

ที่มา : สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2 และ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 สุรินทร์ และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ด้านแรงงาน : ข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดสุรินทร์ มีประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 859,228 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 524,442 คน คิดเป็นร้อยละ 61.04 (ประกอบด้วยผู้มีงานทำ ร้อยละ 97.83 ผู้ว่างงาน ร้อยละ 0.79 และ ผู้รอฤดูกาล ร้อยละ 1.38) และผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ร้อยละ 38.96 (ประกอบด้วยผู้ทำงานบ้าน ร้อยละ 24.44 เรียนหนังสือ ร้อยละ 24.49 ขราภาพ พิการ ฯลฯ)

ผู้มีงานทำถึงร้อยละ 60.25 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา-ประถมศึกษา รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 25.22 และจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ร้อยละ 12.73 ผู้มีงานทำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร และการประมง คิดเป็นร้อยละ 46.90 รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด ร้อยละ 16.40 และ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 11.81

กองทุนประกันสังคม : ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 33 (ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนประกันสังคม และหรือจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม) จำนวน 39,771 คน ส่วนผู้ประกันตนตามมาตรา 39 (ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38(2) คือ สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและได้แจ้งความประสงค์เป็นผู้ประกันตนต่อ) มีจำนวน 9,662 คน

ด้านการสาธารณสุข ในปี พ.ศ.2560 จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนสถานพยาบาล รวม 20 แห่ง เป็นสถานพยาบาลของรัฐ 18 แห่ง และสถานพยาบาลของเอกชน 2 แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 211 แห่ง และคลินิกทุกประเภท 207 แห่ง

ในสถานพยาบาลของรัฐ มีจำนวนเตียง 2,172 เตียง แพทย์ 267 คน ทันตแพทย์ 115 คน เภสัชกร 177 คน พยาบาล 2,169 คน โดยมีอัตราส่วนแพทย์ 1 คนต่อประชากร 5,232 คน ทันตแพทย์ 1 คนต่อประชากร 12,149 คน

สาเหตุของการเสียชีวิตจำแนกตามสาเหตุของโรคสามลำดับแรกในปี พ.ศ.2560 คือ โรคมะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด เสียชีวิตรวม 1,371 คน รองลงมาคือ โรคปอดอักเสบและโรคอื่นๆ ของปอด 699 คน และ ความดันเลือดสูง และโรคหลอดเลือดในสมอง 577 คน

ตาราง : แสดงจำนวนสถานพยาบาล เตียง แพทย์ เภสัชกร และพยาบาล จำแนกตามประเภทสถานพยาบาล และสังกัด พ.ศ. 2560 จังหวัดสุรินทร์

ประเภท/สังกัด	สถาน พยา บาล	รพ. ส่งเสริม สุขภาพ ตำบล	คลินิกทุก ประเภท	เตียง	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
ประเภทบริการทั่วไป								
รัฐบาล	18	211	-	2,172	267	115	177	2,169
- กระทรวงสาธารณสุข	17	211	-	2,082	261	114	176	2,155
- กระทรวงอื่นๆ	1	-	-	90	6	1	1	14
รัฐวิสาหกิจและองค์การอิสระ	2		207	...	...	...	...	...
- เทศบาล	-		-	...	...	...	...	...
- เอกชน	2		207	...	...	...	...	...

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ข้อมูลจากตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์ สถิติคดีอาญา ที่น่าสนใจ จำแนกตามประเภทความผิด พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนการรับแจ้งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 15.21 โดยเฉพาะประเภทคดีที่น่าสนใจ มีการรับแจ้งลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.74 ส่วนคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย และคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ มีการรับแจ้งสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.22 และ 15.38 ตามลำดับ ซึ่งยังคงมีแนวโน้มของการเกิดคดีในภาพรวมสูงขึ้น

ตาราง : แสดงสถิติคดีอาญาที่น่าสนใจ จำแนกตามประเภทความผิด พ.ศ. 2558 - 2560 จังหวัดสุรินทร์

ประเภทความผิด	พ.ศ. 2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560		อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2560	
	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)
คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	25	25	26	21	30	29	15.38	38.10
คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายฯ	350	303	323	283	278	266	-13.93	-6.01
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	420	271	287	221	269	237	-6.27	7.24
คดีที่น่าสนใจ	284	168	241	184	138	116	-42.74	-36.96
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	4,090	6,720	3,687	5,519	4,543	6,181	23.22	11.99
รวม	5,169	7,487	4,564	6,228	5,258	6,829	15.21	9.65

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์

ตาราง : แสดงสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 - 2560 จังหวัดสุรินทร์

สถิติคดีเกี่ยวกับ ปัญหายาเสพติด	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
ยาบ้า	2,077	1,488	2,333
กัญชา	60	59	89
ยาไอซ์	11	26	14
กระท่อม	16	32	18
สารระเหย	46	35	17
รวม	2,210	1,640	2,471

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดสุรินทร์

ลักษณะทางสังคม จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นอยู่เนื่องจากประชากรที่พูดภาษาต่างกัน 3 กลุ่ม หรือ “สุรินทร์ 3 เผ่า” คือ เขมร กูย และลาว แต่ประชากรทั้งหมดมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความสามัคคี อยู่ร่วมกันอย่างสงบ ต่างได้รักษาวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ของตนไว้เป็นอย่างดี และเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จังหวัดสุรินทร์

ศาสนา จังหวัดสุรินทร์มีวัด 890 แห่ง และสำนักสงฆ์ 408 แห่ง มีโบสถ์คริสต์ 27 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง พระภิกษุ 8,504 รูป สามเณร 979 รูป โดยมีพระอารามหลวง คือ วัด ศาลาลอย และ วัดบูรพาราม (เป็นวัดสำคัญเก่าแก่ของจังหวัด มีอายุประมาณ 200 ปี เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอด พระพุทธรูปสำคัญประจำจังหวัด) รวมทั้งวนอุทยานพนมสวาย มีพระพุทธรูปสุรินทร์มงคล (นาม พระราชทาน) พระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้เดินทางไปสักการะ จะได้เคาะระฆัง 1,080 ใบ เสริมสิริมงคลแก่ชีวิตด้วย (แหล่งข้อมูล สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุรินทร์)

ชนบธรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์มีประเพณีที่สำคัญมากมาย ได้แก่ ประเพณีบวชนาคช้าง งานประเพณีขึ้นเขาสวาย เคาะระฆังพันใบ ไหว้ 9 สิ่งศักดิ์สิทธิ์ งานช้างและกาชาดสุรินทร์ ประเพณีแซนโฎนตาถิ่นตรึม การกวนข้าวทิพย์ การแต่งงาน หรือ แซนการกะโน้ปติงตอง เรือมอันเร หรือ ลูตอันเร เรือมตรด เรือมอ้ายโขง สะบ้า ลิกเคมร มโหรี เจริญ และ เจริญเบริน มีวัฒนธรรมการเลี้ยงช้างเสมือนเป็นสัตว์เลี้ยงภายในบ้าน เป็นวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของคนกับช้างอันเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นไม่เหมือนที่แห่งใดในโลก

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 29 แห่ง รวมพื้นที่ประมาณ 148,284 ไร่ มีพื้นที่วนอุทยาน จำนวน 2 แห่ง รวมพื้นที่ 2,390 ไร่ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (ห้วยทับทัน – ห้วยสำราญ) จำนวน 1 แห่ง รวมพื้นที่ 313,445 ไร่ มีทรัพยากรป่าไม้คงเหลือประมาณ 464,062 ไร่ เป็นไม้ที่มีค่าอยู่หลายชนิด เช่น ไม้ประดู่ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้พลวง เป็นต้น

ตาราง : แสดงจำนวนพื้นที่ป่าไม้ จำแนกตามประเภทของพื้นที่ป่า จังหวัดสุรินทร์

ประเภทของพื้นที่ป่า (ป่าสงวน/อุทยาน/วนอุทยาน/อื่นๆ)	จำนวน (แห่ง)	จำนวนพื้นที่คงเหลือ (ไร่-งาน-ตารางวา)
ป่าสงวนแห่งชาติ	29	148,227-1-57
อุทยานแห่งชาติ	-	-
วนอุทยาน	2	2,390
ป่าไม้ถาวรของชาติ	-	-
พื้นที่อนุรักษ์เพิ่มเติม	-	-
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	1	313,445
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	-	-
รวม		464,062 – 1 - 57

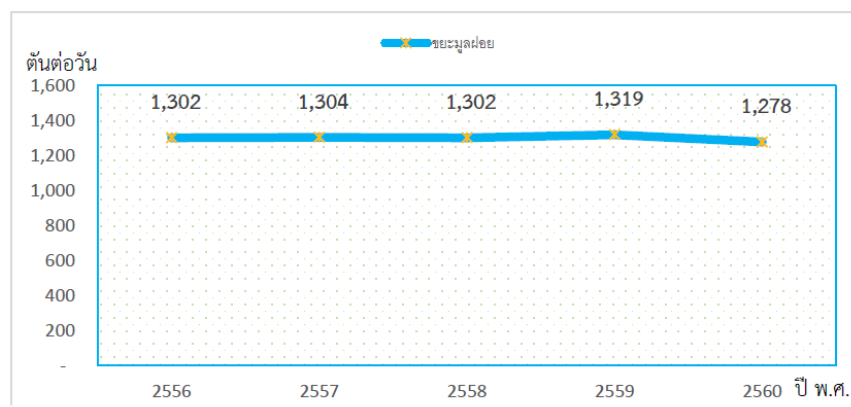
ที่มา : สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์

การบริหารจัดการขยะ

จากสถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอย เป็นหนึ่งในมลพิษที่สำคัญของประเทศ และได้กำหนดให้ ขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ ที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนนั้น

จากการประเมินปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ ปี 2556 -2560 พบว่า ปริมาณขยะมีแนวโน้มไม่คงที่ โดยในปี 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจำนวน 1,302 ตันต่อวัน ปี 2557 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจำนวน 1,304 ตันต่อวัน ปี 2558 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจำนวน 1,302 ตันต่อวัน ปี 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 1,319 ตันต่อวัน และปี พ.ศ. 2560 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น 1,278 ตันต่อวัน จะพบว่าปริมาณขยะในจังหวัด ในปี 2560 มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

แผนภาพ : แสดงปริมาณขยะมูลฝอยจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2556 – 2560

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด พบว่า ในปี 2560 ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในจังหวัด 1,278 ตันต่อวัน ได้ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องประมาณ 110 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 8.62 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด และขยะมูลฝอยถูกนำกลับไปใช้ประโยชน์ประมาณ 461 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 36.07 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด สำหรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นประมาณ 706 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 55.24 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมดจะถูกนำไปจัดการอย่างไม่ถูกต้อง เช่น การเทกอง การเผากำจัดกลางแจ้ง การเผากำจัดในเตาเผาขนาดเล็กที่ไม่มีการบำบัดมลพิษทางอากาศ

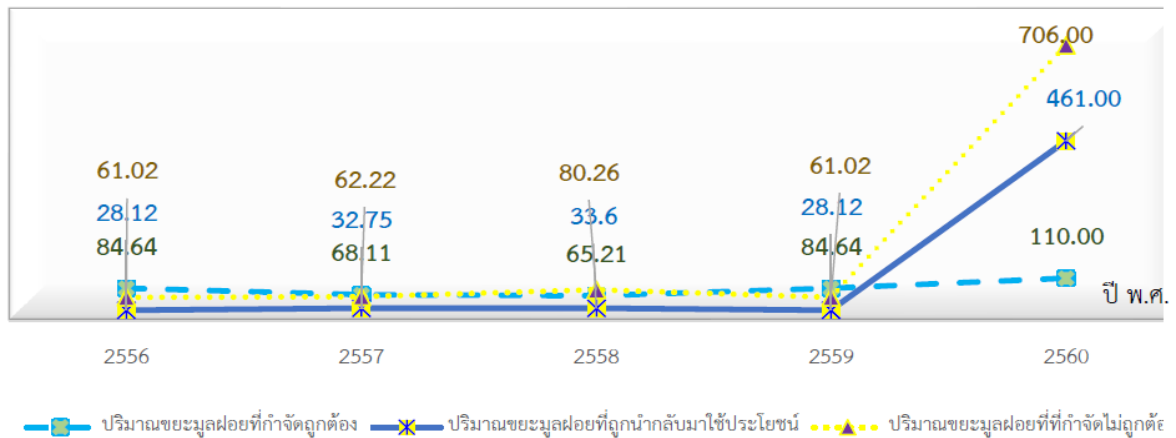
ตาราง : แสดงปริมาณขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัด และถูกนำไปใช้ประโยชน์ ปี 2556 - 2560

ปี พ.ศ.	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดถูกต้อง	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกกำจัดไม่ถูกต้อง
	(ตัน/วัน)	(ตัน/วัน)	(ตัน/วัน)	(ตัน/วัน)
2556	1,302	84.64	28.12	61.02
2557	1,304	68.11	32.75	62.22
2558	1,302	65.21	33.60	80.26
2559	1,319	84.64	28.12	61.02
2560	1,276	110.00	461.00	706.00

ที่มา: สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11

เมื่อพิจารณาแนวโน้มในการบริหารจัดการขยะของจังหวัด พบว่าในปี 2560 มีแนวโน้ม ในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งการจัดการขยะมูลฝอยที่ตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการกำจัด ไม่ถูกต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเพิ่มขึ้น ขยะมูลฝอยที่ถูกนำมากำจัดอย่างถูกต้องในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.96 เมื่อเทียบกับปี 2559 การใช้ประโยชน์ของขยะมูลฝอยในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,539.40 เมื่อเทียบกับปี 2559 และการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,057.00 เมื่อเทียบกับปี 2559 เช่นกัน

แผนภาพ : แสดงปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัด และถูกนำไปใช้ประโยชน์ ปี 2556 -2560

ที่มา: สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11

ด้านระบบการจัดการขยะมูลฝอยปัจจุบันรูปแบบการบำบัด/กำจัดขยะมูลฝอยมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น มีการนำเอาเทคโนโลยีในการบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อลดหรือเปลี่ยนรูปแบบของขยะเพื่อลดภาระของบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยเข้ามาใช้มากมาย รวมทั้งมีการนำเทคโนโลยีเพื่อแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อเตรียมเป็นเชื้อเพลิงจากขยะด้วย

สำหรับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งแบบถูกต้องและไม่ถูกต้องจำนวน 21 แห่ง โดยเปิดดำเนินการได้ตามปกติจำนวน 16 แห่ง และดำเนินการได้อย่างถูกต้อง จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วยระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบการฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบแบบเทกองควบคุม (Control Dump) ส่วนที่ดำเนินการไม่ถูกต้องจำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วยการเทกอง การเผากลางแจ้ง และการใช้เตาเผาขนาดเล็กที่ไม่มีระบบบำบัดมลพิษอากาศ สถานที่กำจัดขายนั้นเป็นสถานที่ของภาครัฐเป็นผู้ดูแลทั้งหมดและเป็นของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ และพบว่าเป็นพื้นที่เอกชนเพียงแห่งเดียวคือเทศบาล ตำบลกาบเชิงซึ่งเลิกใช้สถานที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยแล้ว

1.3 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

ปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จากการปฏิบัติงานลงพื้นที่ของที่ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยมยั่งยืนระดับตำบลในทุกอำเภอของจังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผลกระทบจากความรุนแรงของปัญหา ความสอดคล้องกับนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน จึงได้จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของประเด็นปัญหาความต้องการ สรุปดังนี้

(1) การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่ชลประทานมีน้อยแหล่งน้ำตื้น เชิงสภาพดินไม่สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้ ขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับการผลิตน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในการรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนเมือง

(2) แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ขาดการสร้างและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในสถานที่ชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

(3) เส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ถนนในการสัญจร และขนถ่ายสินค้าชำรุดทรุดโทรม เส้นทางถนนไม่ได้มาตรฐาน สนามบินห่างไกลจากตัวเมือง ถนนที่เชื่อมไปยังมีขนาดเล็ก 2 ช่องทางจราจร

(4) ขาดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ไม่มีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน ขาดสถานที่จำหน่าย ไม่มีศูนย์กลางการเชื่อมโยงกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(5) ขาดการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่ทันสมัย ถูกวิธี ถูกหลักสุขาภิบาล การคัดแยกขยะก่อนทิ้งอย่างเพียงพอ

(6) เกษตรกรขาดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ มีการใช้สารเคมีในการผลิตทางการเกษตร ขาดความปลอดภัยในการทำเกษตร สุขภาพของเกษตรกรเสื่อมโทรม มีต้นทุนสูง การส่งเสริมการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรไม่เพียงพอ

(7) ปัญหาความยากจน ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการอพยพย้ายถิ่นฐานไปขายแรงงานในเมือง ขาดองค์ความรู้ในการดำรงชีวิต

(8) การบุกรุกพื้นที่ป่าและการตัดไม้ทำลายป่า ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพลดลง ขาดการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

(9) ปัญหายาเสพติดจากยาเสพติดตามแนวชายแดน การพนัน และปัญหาอาชญากรรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

1.4 ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา (พ.ศ. 2557 - 2560)

สรุปผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2557 – 2560 จากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดที่ผ่านมา สรุปผลการดำเนินการ ดังนี้

1.4.1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จังหวัดสุรินทร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 20 โครงการ งบประมาณ 189,606,800 บาท โดยได้ดำเนินการครอบคลุมในส่วนต่างๆ ดังนี้

- (1) จัดตั้งกองทุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด งบประมาณ 1,800,000 บาท
- (2) ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ 2,000,000 บาท
- (3) ส่งเสริมด้านการประมงอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 1,000,000 บาท
- (4) เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 1,300,000 บาท
- (5) ซ่อมสร้างถนนลาดยาง AC 10 สายทาง งบประมาณ 90,000,000 บาท
- (6) บูรณะผิวทางลาดยาง AC 2 สายทาง งบประมาณ 20,000,000 บาท
- (7) ส่งเสริมการปลูกหม่อนและพัฒนาการเลี้ยงไหม งบประมาณ 4,000,000 บาท
- (8) ส่งเสริมการจัดงานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 7,600,000 บาท
- (9) ปรับปรุงพัฒนาศักยภาพห้องภาพเมืองสุรินทร์ งบประมาณ 150,000 บาท
- (10) ป้ายบอกทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว งบประมาณ 500,000 บาท

- (11) มหกรรมไหมสุรินทร์สุดยอดไหมโลก งบประมาณ 1,806,800 บาท
- (12) ส่งเสริมและพัฒนากิจการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ งบประมาณ 1,500,000 บาท
- (13) ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตรอินทรีย์ 2 แห่ง งบประมาณ 2,000,000 บาท
- (14) ก่อสร้างฝายต้นน้ำ (Check Dam) ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 8,000,000 บาท
- (15) เพาะชำกล้าไม้แจกจ่ายเพื่อส่งเสริมการปลูกต้นไม้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 10,000,000 บาท
- (16) ส่งเสริมการปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 8,500,000 บาท
- (17) ปลูกป่าชุมชนเฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 10,000,000 บาท
- (18) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 5 แห่ง งบประมาณ 9,000,000 บาท
- (19) พัฒนาแหล่งน้ำสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง 2 แห่ง งบประมาณ 10,000,000 บาท
- (20) สานสัมพันธ์เมืองคูมิตร งบประมาณ 450,000 บาท

1.4.2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดสุรินทร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 25 โครงการ งบประมาณ 188,873,200 บาท โดยได้ดำเนินการครอบคลุมในส่วนต่างๆ ดังนี้

- (1) ซ่อมสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต 4 สายทาง งบประมาณ 40,000,000 บาท
- (2) บูรณะผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต 5 สายทาง งบประมาณ 34,000,000 บาท
- (3) ระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านม่วง ตำบลคำผง อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 7,580,000 บาท
- (4) แก้มลิงบ้านโนนตาล้าน พร้อมอาคารประกอบ ตำบลนาหนองไผ่ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 20,000,000 บาท
- (5) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีตบนคันคลองส่งน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว ตำบลรัตนบุรี อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 20,000,000 บาท
- (6) ส่งเสริมการผลิตผักอินทรีย์ งบประมาณ 3,000,000 บาท
- (7) ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ 2,000,000 บาท
- (8) พัฒนาคุณภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์สู่มาตรฐาน งบประมาณ 500,000 บาท
- (9) พัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 2,520,200 บาท
- (10) ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรตามมาตรฐานการจัดการเลี้ยงสัตว์ที่ดีของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 1,686,000 บาท
- (11) ส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงกระบือของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 2,488,000 บาท
- (12) ส่งเสริมด้านการประมงในพื้นที่เหมาะสมจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 1,035,000 บาท
- (13) มหกรรมแห่เทียนพรรษาและตักบาตรบั้งหลังช้าง งบประมาณ 522,300 บาท

- (14) ส่งเสริมการจัดงานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 6,514,500 บาท
- (15) เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 1,129,600 บาท
- (16) ส่งเสริมและพัฒนากิจการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ งบประมาณ 3,100,000 บาท
- (17) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 7 แห่ง งบประมาณ 13,491,000 บาท
- (18) ก่อสร้างฝายต้นน้ำ (Check Dam) ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 8,820,000 บาท
- (19) ส่งเสริมปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำตามแนวพระราชดำริจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 3,094,700 บาท
- (20) ส่งเสริมการปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 3,560,000 บาท
- (21) ปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจและเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดภาวะโลกร้อน งบประมาณ 5,000,000 บาท
- (22) แปลงตัวอย่างโครงการป่าเปียกตามแนวพระราชดำริจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 2,560,500 บาท
- (23) เพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้หญ้าแฝก ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 1,807,400 บาท
- (24) ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตรอินทรีย์ 2 แห่ง งบประมาณ 4,064,000 บาท
- (25) สานสัมพันธ์เมืองคูมิตร งบประมาณ 400,000 บาท

1.4.3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จังหวัดสุรินทร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 25 โครงการ งบประมาณ 253,635,400 บาท โดยได้ดำเนินการครอบคลุมในส่วนต่างๆ ดังนี้

- (1) ก่อสร้างระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 3 แห่ง งบประมาณ 25,997,000 บาท
- (2) ก่อสร้างแก้มลิง พร้อมอาคารประกอบ 4 แห่ง งบประมาณ 47,314,800 บาท
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกระป๋องของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 3,262,200 บาท
- (4) พัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 964,500 บาท
- (5) ส่งเสริมเพิ่มศักยภาพในการผลิตพืช งบประมาณ 5,625,500 บาท
- (6) ส่งเสริมและพัฒนาด้านการประมงอินทรีย์วิถีสุนทร งบประมาณ 2,216,300 บาท
- (7) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของกลุ่มเกษตรกร งบประมาณ 3,047,300 บาท
- (8) ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร 4 แห่ง งบประมาณ 5,121,100 บาท
- (9) ส่งเสริมการจัดงานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 7,389,600 บาท
- (10) พัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน งบประมาณ 3,390,300 บาท
- (11) ซ่อมสร้างผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต 6 สายทาง งบประมาณ 57,960,000 บาท
- (12) บูรณะผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต 4 สายทาง งบประมาณ 38,640,000 บาท
- (13) มหกรรมแห่เทียนพรรษาและตักบาตรบหลังช้าง งบประมาณ 395,300 บาท
- (14) พัฒนาและส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 5,369,800 บาท

- (15) ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ AEC งบประมาณ 4,350,000 บาท
- (16) ปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยววนอุทยานพนมสวาย งบประมาณ 1,150,600 บาท
- (17) ก่อสร้างฝายต้นน้ำ (Check Dam) ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 9,600,000 บาท
- (18) ส่งเสริมการปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 5,266,500 บาท
- (19) ศูนย์ศึกษาและเรียนรู้พันธุ์ไม้ป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำ งบประมาณ 2,489,900 บาท
- (20) ปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจและเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดภาวะโลกร้อน งบประมาณ 4,534,000 บาท
- (21) ส่งเสริมปลูกยางนา เฉลิมพระเกียรติฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 งบประมาณ 1,900,000 บาท
- (22) จัดการขยะจังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 672,900 บาท
- (23) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 7 แห่ง งบประมาณ 15,396,800 บาท
- (24) ตั้งจุดตรวจร่วมและลาดตระเวนเพื่อสกัดกั้นการกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดน งบประมาณ 1,200,000 บาท
- (25) สานสัมพันธ์เมืองคูมิตร งบประมาณ 381,000 บาท

1.4.4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จังหวัดสุรินทร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 33 โครงการ งบประมาณ 298,345,400 บาท โดยได้ดำเนินการครอบคลุมในส่วนต่างๆ ดังนี้

- (1) พัฒนาระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร 2 แห่ง งบประมาณ 65,000,000 บาท
- (2) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 3 แห่ง งบประมาณ 44,500,000 บาท
- (3) ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ (เกษตรอินทรีย์ ระยะที่ 1) งบประมาณ 4,494,400 บาท
- (4) ส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชอายุสั้นหลังนา งบประมาณ 5,741,000 บาท
- (5) พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ได้มาตรฐาน งบประมาณ 7,035,000 บาท
- (6) ส่งเสริมด้านการประมงอินทรีย์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 1,300,000 บาท
- (7) พัฒนาศักยภาพการผลิตในพื้นที่นาไม่เหมาะสมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 3,137,500 บาท
- (8) ส่งเสริมระบบการผลิตสินค้าเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 3,900,000 บาท
- (9) ส่งเสริมการค้าชายแดนของสหกรณ์ งบประมาณ 471,700 บาท
- (10) พัฒนาระบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการเปิดตลาดข้าว งบประมาณ 10,013,200 บาท
- (11) ซ่อมสร้างผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต 4 สายทาง งบประมาณ 34,300,000 บาท
- (12) บูรณะผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต 6 สายทาง งบประมาณ 60,000,000 บาท
- (13) เทศกาลของดีเมืองสุรินทร์ งบประมาณ 5,000,000 บาท
- (14) พัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอาเซียนและสากล งบประมาณ 6,373,000 บาท

- (15) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรมเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน งบประมาณ 2,650,000 บาท
- (16) ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs สู่อีซี AEC งบประมาณ 4,000,000 บาท
- (17) การส่งเสริมพาณิชย์ดิจิทัล งบประมาณ 6,007,000 บาท
- (18) ก่อสร้างฝายต้นน้ำ (Check Dam) ตามแนวพระราชดำริ งบประมาณ 9,600,000 บาท
- (19) เพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ งบประมาณ 5,849,000 บาท
- (20) เพิ่มพื้นที่ปลูกป่า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 งบประมาณ 1,167,000 บาท
- (21) จัดการขยะชุมชน งบประมาณ 1,000,000 บาท
- (22) สุรินทร์เมือง Clean and Green งบประมาณ 2,504,400 บาท
- (23) พัฒนาการใช้พลังงานทดแทน ในครัวเรือน เกษตรกรรม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน งบประมาณ 1,250,000 บาท
- (24) บูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าไม้ต้นแบบตามแนวชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (วัดเขาศาลาตูลฐานะจาโร) งบประมาณ 500,000 บาท
- (25) ชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน งบประมาณ 3,000,000 บาท
- (26) เด็กอนาคตไกล ปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน Save Life Save Drive งบประมาณ 500,000 บาท
- (27) วิถีสุรินทร์ วิถีแห่งความสุข บนพื้นฐานการเอื้อเพื่อเกื้อกันและกัน งบประมาณ 900,000 บาท
- (28) สภาองค์กรชุมชนต้นแบบจัดการตนเอง งบประมาณ 1,294,400 บาท
- (29) หมู่บ้านวัฒนธรรมกันตรึม บ้านดงมัน งบประมาณ 1,750,000 บาท
- (30) สุรินทร์ถิ่นวัฒนธรรม 3 ชนเผ่า งบประมาณ 1,300,000 บาท
- (31) ค่ายร่วมพลังคนรุ่นใหม่ เข้าวัดปฏิบัติธรรม เพื่อคืนคนดีสู่สังคม งบประมาณ 403,200 บาท
- (32) แก้ไขปัญหาและเสริมสร้าง หมู่บ้าน ชุมชนให้มั่นคงยั่งยืน งบประมาณ 600,000 บาท
- (33) พัฒนาศักยภาพคน ชุมชน และเครือข่ายเพื่อความมั่นคงชายแดน จังหวัดสุรินทร์ งบประมาณ 2,805,000 บาท

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา จังหวัดสุรินทร์ได้ดำเนินการพัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการน้ำ ในการทำการเกษตรและอุปโภคบริโภค เพื่อส่งเสริมการเกษตรในการผลิตอาหารปลอดภัยข้าวอินทรีย์ ขุดลอกแหล่งน้ำต่างๆ จำนวน 26 แห่ง ให้สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี บรรเทาปัญหาภัยแล้ง สามารถเพิ่มพื้นที่รับน้ำได้ระดับหนึ่ง แต่ยังคงไม่เพียงพอกับพื้นที่ทำการเกษตรจำนวนมากของจังหวัด ประมาณ 3 ล้านไร่เศษ โดยมีพื้นที่ชลประทานเพียงร้อยละ 5 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด และได้มีการก่อสร้างและติดตั้งระบบโซล่าเซลล์สูบน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อเสริมระบบน้ำที่มีอยู่ ได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นที่เส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมาโดยตลอด จากสถิติที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเดินทางมา

เที่ยวในจังหวัดสุรินทร์เพิ่มขึ้นทุกปี มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด มีการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมด้านการค้าชายแดน ทำให้มีมูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นทุกปี พัฒนาเส้นทางคมนาคม การขนส่งสินค้าทางการเกษตร อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการผลิตจำนวน 41 สายทาง ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้เกษตรกรหันมาคำนึงถึงสุขภาพ และลดต้นทุนการผลิต จากการทำการเกษตรที่ใช้สารเคมี มาเป็นเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สร้างอาชีพเสริมรายได้ให้กับเกษตรกร ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ เป็นการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดจำนวนครัวเรือนยากจน จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) มีแนวโน้มสูงขึ้น ปี 2557 จำนวน 65,068 ล้านบาท, ปี 2558 จำนวน 67,987 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.48, ปี 2559 จำนวน 70,473 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.65 นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การก่อสร้างฝายต้นน้ำเพื่อสร้างเก็บกักและชะลอความชื้นให้กับพื้นที่ป่า เพาะชำกล้าไม้ส่งเสริมการปลูกป่า รมรงค์สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าลดการบุกรุกทำลายป่าไม้ ช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัด

2. ประเด็นการพัฒนา

2.1 บทวิเคราะห์

จังหวัดสุรินทร์ได้นำยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลในระดับชาติและระดับภาค ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2561-2565 ฉบับทบทวน พ.ศ. 2563 เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของจังหวัด โดยทำการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็นปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนาโดยใช้การ SWOT analysis การวิเคราะห์จากระบบฐานข้อมูลการวัดระดับการพัฒนา Benchmark เป็นเครื่องมือในการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2563) ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

วิสัยทัศน์ : “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

โดยมียุทธศาสตร์และประเด็นที่เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิม และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ โดยการร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่างๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ที่มีทักษะความสามารถในการแข่งขัน

3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพคน

การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม

4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

การลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ การเสริมสร้างพลังทางสังคม การรองรับสังคมสูงวัย อย่างมีคุณภาพ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

มียุทธศาสตร์สำคัญที่นำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 9 : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

มีเป้าหมาย “หลุดพ้นความยากจน สู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง”

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : พัฒนาให้เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง มาตรฐานปลอดภัยและอินทรีย์ และศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอลของประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี ยุคก่อนประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม วัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาระดับนานาชาติ

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัยพัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (ยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ศรีสะเกษ) ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง โดยการปรับกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พร้อมทั้งยกระดับเกษตรอินทรีย์ และยกระดับการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ไทยให้เท่าเทียมและเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ พัฒนาห่วงโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต โดยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพและการส่งออก

จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมตลาดสีเขียวในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในและต่างประเทศ

2. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

2.1 พัฒนาให้นครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร โดยสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมอาหารของภาค สร้างเครือข่ายระหว่างภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาครัฐราชการ

2.2 ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหมในพื้นที่ขอนแก่น นครราชสีมา และสุรินทร์ กลุ่มผ้าฝ้ายย้อมครามในพื้นที่สกลนครสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค โดยการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้าการออกแบบ และตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงานศึกษาวิจัยสร้างนวัตกรรมเพิ่มคุณค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ โดยยกระดับผู้ประกอบการและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

2.3 เพิ่มศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนในพื้นที่ขอนแก่น กาฬสินธุ์ นครราชสีมา ชัยภูมิ อุบลราชธานี และให้เกิดความสมดุลระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน โดยการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชพลังงาน สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่ใช้งานง่าย พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพในภาคการผลิต ชุมชนและท้องถิ่นให้มากขึ้น

3. ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงประเพณีวัฒนธรรมอารยธรรมขอม ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และกีฬาสู่นานาชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงประเพณีวัฒนธรรม และอารยธรรมขอมในพื้นที่จังหวัด บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา โดยเพิ่มนวัตกรรมบริการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้หลากหลาย ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถท่องเที่ยวได้ทั้งปี รวมทั้งพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่ายเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่เมืองรอง ชุมชนท้องถิ่น

4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.1 พัฒนาแหล่งน้ำ เดิมและแหล่งน้ำ ธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บ โดยการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำ เดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติให้สามารถเพิ่มปริมาณเก็บกักในพื้นที่กลุ่มจังหวัด

4.2 พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ เลย ชี มูล และสร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) ขนาดเล็กในพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่เกษตร โดยพัฒนาระบบส่งน้ำและการกระจายน้ำ ให้นำไปใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำได้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม

5. พื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำ

3) แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

(พ.ศ. 2560 - 2564)

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนานำมาเป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริหารจัดการน้ำ ให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้ต่ำเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ตามแนวชายแดน และแนวระเบียงเศรษฐกิจ

4) การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์ (SWOT ANALYSIS)

จังหวัดสุรินทร์ประกอบด้วยส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน ได้ร่วมกันหารือ วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไข จากสิ่งที่เกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกจังหวัด โดยใช้ SWOT ANALYSIS เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ดังนี้

	ปัจจัยที่เอื้อประโยชน์	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ
ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (Strength) 1. พื้นที่เหมาะสมในการปลูกข้าวหอมมะลิ อินทรีและข้าวหอมมะลิคุณภาพดี และมีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ เช่น โคเนื้อ 2. มีกลุ่มองค์กรเครือข่าย การพัฒนาที่เข้มแข็ง 3. มีองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย 4. มีแนวชายแดนติดต่อกับกัมพูชา มีจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนของอีสานใต้ 5. มีโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรมากเพียงพอต่อการรองรับผลผลิตทางการเกษตร 6. มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย ศิลปวัฒนธรรม อารยธรรมขอม ประเพณี วิถีชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน 7. มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานจำนวนมาก	จุดอ่อน (Weakness) 1. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีสภาพเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ 2. แหล่งน้ำและระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่เพียงร้อยละ 5 และยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาน้ำฝน 3. ขาดเกษตรกรรุ่นใหม่ 4. มีการใช้พลังงานทดแทนในภาคการเกษตรน้อย 5. ประชาชนยังมิรายได้ต่ำ มีคนจนจำนวนมาก 6. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย 7. เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม 8. แรงงานยังขาดการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน 9. ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ มีการใช้สารเคมีในการผลิตมาก 10. แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน บางแห่งอยู่ห่างไกลเข้าถึงได้ยาก

--	--	--

ปัจจัยภายนอก	โอกาส (Opportunity) 1. นโยบายรัฐบาลสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว 2. นโยบายรัฐบาลมีการส่งเสริมด้านการเกษตรและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกมิติ 3. นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการขยะ การบริหารจัดการน้ำ พลังงานทางเลือก และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. กระแสการตื่นตัวเน้นการบริโภคสินค้าและบริการด้านสุขภาพปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น 5. มีกรอบความร่วมมือที่สำคัญระหว่างประเทศในภูมิภาคและประชาคมอาเซียน 6. มีการพัฒนานวัตกรรมด้านการผลิตและการแปรรูปเพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้า 7. การเติบโตและขยายตัวทางเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีการนำเข้าสินค้า วัสดุก่อสร้าง สินค้าอุปโภค-บริโภคมากขึ้น	อุปสรรค (Threat) 1. ความไม่ต่อเนื่องในนโยบายของรัฐบาล 2. กระแสนิยมจากภายนอกที่ไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีพของสังคมไทย 3. ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ 4. การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและภัยพิบัติทางธรรมชาติส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตทางการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐาน 5. ประเทศคู่แข่งมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาด 6. ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและการกีดกันทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 7. ผลกระทบจากปัญหาต่างๆ ของประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายระหว่างประเทศ
--------------	---	--

5) การวิเคราะห์เชื่อมโยงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ประเด็นการพัฒนาเชิงรุก Strength & Opportunity (SO) 1. มีศักยภาพในการผลิตข้าวหอมมะลิและสินค้าเกษตรที่จะสนองตอบต่อกระแสการตื่นตัวในการบริโภคสินค้าอาหารเพื่อสุขภาพ 2. จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เป็นช่องทางสำคัญในการส่งเสริมการค้าชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเพื่อนบ้านมาสู่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเขตภาคอีสานตอนล่าง 3. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอมจำนวนมาก มีประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน	ประเด็นการพัฒนาเชิงแก้ไข Weakness & Opportunity (WO) 1. มีกระแสความต้องการสินค้าอาหารปลอดภัยและอาหารเพื่อสุขภาพจำนวนมาก แต่ผลผลิตที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ 2. มีการพัฒนานวัตกรรมการผลิตและแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า แต่ยังคงต้องพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานที่มีอยู่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง 3. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีรายได้น้อย ต้องส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร การดำรงชีวิต โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก
---	--

ประเด็นการพัฒนาเชิงป้องกัน Strength & Threat (ST)	ประเด็นการพัฒนาเชิงรับ Weakness & Threat (WT)
1. จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เป็นช่องทางสำคัญในการเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่ได้รับการพัฒนาให้สามารถรองรับการค้าที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ควรพัฒนาให้ได้มาตรฐานเพื่อรองรับปริมาณการค้าที่เพิ่มขึ้น 2. ข้อกำหนดด้านนโยบาย กฎหมาย ระเบียบของประเทศเพื่อนบ้านที่ค่อนข้างยุ่งยาก ซับซ้อน ยังไม่เป็นมาตรฐานสากล ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว	1. แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดให้เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง มาตรฐานอินทรีย์ แต่ภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง เป็นอุปสรรคต่อการผลิตสินค้าเกษตร แหล่งน้ำมีน้อยไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร มีพื้นที่ชลประทานเพียงร้อยละ 5 ของพื้นที่ทำการเกษตรต้องทำการปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม เพิ่มแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ

2.2 เป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดสุรินทร์ตามแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับทบทวน ปี 2563)

“เมืองเกษตรอินทรีย์ ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน ท่องเที่ยววิถีชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

2.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์

1. จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน
3. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว
4. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าไม้จังหวัด
5. สัดส่วนของคนอายุยืนตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้น
6. ร้อยละของจำนวนคดีอาชญากรรมลดลง

2.4 ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดสุรินทร์

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาและส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร

1) วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์
2. เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน
3. เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. จำนวนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้น
2. จำนวนสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น
3. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

3) แนวทางการพัฒนา

1. การเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์
2. การยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน

3. การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน การบริการ และเชื่อมโยงเศรษฐกิจชายแดน

1) วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างผู้ประกอบการรายใหม่
2. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. จำนวนผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มขึ้นต่อปี
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปีฐาน

3) แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการและผู้นำเข้า-ส่งออก
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านศุลกากรให้เพียงพอสนับสนุนการจัดการ

ด้านพรมแดนแบบเบ็ดเสร็จ ให้ได้มาตรฐานสากล

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการค้า การลงทุน และการบริการ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน

1) วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว

3) แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวและการบริการ
2. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า ผลิตภัณฑ์ และการบริการที่ได้มาตรฐาน

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1) วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้และรักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. จำนวนพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น
2. ร้อยละที่ลดลงของขยะมูลฝอย
3. จำนวนชุมชน/หน่วยงานที่ใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้น

3) แนวทางการพัฒนา

1. การส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

2. การส่งเสริมการบริหารจัดการขยะ
3. การส่งเสริมการบริหารจัดการพลังงานทางเลือก

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

1) วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนมีความสุขและสังคมร่มเย็น

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. สัดส่วนของคนอายุยืนตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้น
2. รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น
3. จำนวนตำบลต้นแบบจัดการตนเองเพิ่มขึ้น
4. ร้อยละของคนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่มีการทำงานไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ
5. สัดส่วนของนักเรียนด้อยโอกาสต่อนักเรียนทั้งหมดลดลง

3) แนวทางการพัฒนา

1. การส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี
2. การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชา
3. การส่งเสริมให้องค์กรภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้
4. การพัฒนาคุณภาพและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ประเด็นการพัฒนาที่ 6 การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัย

1) วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยาสเสพติด
3. เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. จำนวนครั้งในการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ปลอดภัยาสเสพติด (หมู่บ้านสีขาว) เพิ่มขึ้น
3. ร้อยละคดีอาชญากรรมลดลง

3) แนวทางการพัฒนา

1. การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. การพัฒนาคณะองค์กร เครือข่าย หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และห่างไกลยาเสพติด
3. การรักษาความสงบเรียบร้อยและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน